

GOSPODARKA MATERIAŁOWA

CZASOPISMO DLA SPRAW ZAOPATRZENIA
I ZAGADNIEN GOSPODAROWANIA MATERIAŁAMI
D W U T Y G O D N I K

BIBLIOTEKA
BIPROFUT
Techniczne

SPIS RZECZY

ZWYCIĘSKIE ZAKOŃCZENIE 10-LECIA	513	Z PRAC PTE	530
WŁODZIMIERZ KASZUBA — O systemie sprawozdawczości w zaopatrzeniu materiałowo-technicznym	515	NASI KORESPONDENCI PISZA	531
JAN WOJTASIK — Bilansowa metoda opracowania planu zaopatrzenia w przemyśle skórzanym	522	ZARZĄDZENIA I INSTRUKCJE	534
MICHAŁ KUBIAK — Z zagadnień racjonalnej gospodarki i planowania odpadów nieżelaznych	527	NASZE INTERWENCJE	543
		CZY WIESZ ZE	544

ZWYCIĘSKIE ZAKOŃCZENIE 10-LECIA

Masy pracujące naszego narodu zakończyły ostatni okres 10-lecia Polski Ludowej, okres bohaterkiej pracy nad usunięciem moralnych i materialnych zniszczeń wojennych, odrobieniem zacołania gospodarczego i wprowadzeniem naszego państwa na tory szybkiego rozwoju we wszystkich dziedzinach życia zbiorowego, nowym wielkim zwycięstwem, ponadplanową realizacją zadań Narodowego Planu Gospodarczego za I półrocze bieżącego roku.

Wszystkie resorty gospodarcze, poza Ministerstwem Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego, znacznie przekroczyły wykonanie zadań planowych za I półrocze br. Plan produkcji globalnej przemysłu socjalistycznego w cenach niezmiennych został wykonany w 102,8 proc., przy czym w stosunku do I półrocza 53 r. produkcja globalna w analogicznym okresie br. wzrosła o 14 proc.

W okresie powyższym nastąpił również dalszy wzrost wydajności pracy, a to w przemyśle o około 9 proc., a w budownictwie o 13 proc.

Poważnie przyspieszono także realizację planu inwestycyjnego. W I półroczu zrealizowano 42 proc. planu inwestycyjnego podczas, gdy w I półroczu 53 tylko 37 proc. Znaczy to, że szybciej będą oddawane poszczególne obiekty do użytku, szybciej rozpoczną nową lub powiększą rozmiary dotychczasowej produkcji, względnie prędzej rozpoczną zaspokajać życiowe potrzeby obywateli.

W wykonaniu zadań planowych za I półrocze przebiega wyraźnie realizacja Uchwał II Zjazdu, zapewniających przyspieszenie tempa wzrostu stopy życiowej mas pracujących.

Wyrazem realizacji uchwał II Zjazdu jest widoczniejsze przesunięcie produkcji w kierunku zwiększenia produkcji maszyn niezbędnych do rozwoju tych gałęzi gospodarki narodowej, których wytwory służą do bezpośredniego zaspoko-

kajania potrzeb obywateli jak przemysł włókienniczy, rolno-spożywczy, meblarski itp. oraz dalszy wyraźny wzrost produkcji wszelkiego rodzaju artykułów masowego spożycia.

Nastawienie rozwoju gospodarki narodowej w kierunku lepszego zaspokajania osobistych potrzeb obywateli jasno uwidacznia się w rozbiću nakładów inwestycyjnych. Bardzo wyraźnie, bo o 28 proc. wzrosły nakłady inwestycyjne na rozwój rolnictwa, szczególnie duży wzrost bo o 48 proc. osiągnęły nakłady na budowę urządzeń socjalnych i kulturalnych oraz nakłady na rozwój gospodarki komunalnej, które wzrosły o 44 proc. — Nakłady na budownictwo mieszkaniowe wzrosły o 10 proc., a remonty budynków mieszkalnych były prawie dwukrotnie większe niż w I półroczu ubiegłego roku.

Wzrost o 18 proc. obrotu handlu detalicznego, zakładów gastronomicznych, stołówek i innych punktów zaopatrzenia świadczą o zwiększeniu się siły nabywczej społeczeństwa w wyniku przeprowadzonych obniżek cen, jak również o tym, że przy statym wzroście produkcji i zwiększaniu asortymentu towarów, lepszej ich jakości, w coraz szerszym stopniu zaspokajane są potrzeby mas pracujących kraju.

Uzyskane wyniki realizacji zadań Narodowego Planu Gospodarczego, wyniki pozytywne prawie we wszystkich resortach, świadczą o coraz głębszym zrozumieniu przez masy pracujące zadań stawianych przez Partię, o coraz ściślejszym cementowaniu się jednoci społeczeństwa w ramach Frontu Narodowego, którego motorem działania jest klasa robotnicza, zwycięsko kierowana przez swój czołowy organ — Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą.

Notując niewątpliwe i stałe osiągnięcia gospodarka nasza ma jeszcze jednak i poważne braki

działające hamująco na nasz dalszy rozwój, opóźniające realizację Uchwał II Zjazdu.

W wielu przedsiębiorstwach przemysłowych, budownictwa i transportu wzrost wydajności pracy i oszczędność materiałów, surowców, paliwa i energii decydujących o zwiększeniu produkcji i obniżeniu kosztów własnych, a zatem decydujących również o możliwości wprowadzania dalszych obniżek cen — są dotychczas niedostateczne.

Zagadnienia te nie stanęły w centrum zainteresowania całego aktywu gospodarczego, nie są przedmiotem codziennej walki całej załogi, jak niewątpliwie powszechną już niemal jest walka o systematyczną realizację planów produkcji.

Zagadnienia zaopatrzenia materiałowo-technicznego i gospodarowania surowcami i materiałami w toku produkcji przemysłowej i budowlanej, mimo notowanego postępu i na tym odcinku naszej gospodarki, nie stanęły jeszcze na poziomie odpowiadającym metodom nowoczesnej, postępowej gospodarki socjalistycznej. Istnieje jeszcze nieuzasadnione marnotrawstwo materiałowe, są poważne rezerwy, które można by uzyskać dla realizacji zadań ustalonych przez II Zjazd.

Istniejące trudności materiałowe poszczególnych przedsiębiorstw czy przemysłów mogłyby być często usunięte ich własnym wysiłkiem, gdyby zwróciły one baczniejszą uwagę, gdyby socjalistyczną troską o dobro społeczne i należytą kontrolą otoczyły gospodarkę materiałową w swoich własnych magazynach, oddziałach produkcyjnych i stanowiskach pracy.

„Zakład spalający nadmierne ilości węgla — mówił Przewodniczący PKPG E. Szyr na otwarciu wystawy we Wrocławiu — uskarża się na brak paliwa, przemysł maszynowy, w którym marnuje się duże ilości żelaza z powodu nadmiernej wagi konstrukcji, niewłaściwej obróbki, nadmiernej ilości braków — uskarża się na trudności w zaopatrzeniu. To samo czyni przemysł hutniczy, który zużywa nadmierne ilości koksu, energii węgla, rudy....”

Powyższe słowa, w tym samym mniej więcej zakresie można odnieść do wielu innych przemysłów czy oddziałów gospodarki.

Powyższe braki powinny być usunięte drogą wprowadzenia nowych rozwiązań technicznych, usprawnienia technologicznych procesów produkcyjnych, jak również przez walkę na każdym miejscu pracy, w każdym punkcie cyklu zaopatrzenia z marnotrawstwem materiałów.

Szczególną uwagę powinniśmy zwrócić na te materiały, których ograniczona ilość hamuje w tej chwili nasz rozwój, ogranicza możliwość zwiększenia produkcji.

Będą to przede wszystkim artykuły importowane, zwłaszcza te, które są deficytowymi na rynku światowym.

Specjalną uwagę powinniśmy zwrócić na racjonalizację zużycia metali nieżelaznych, a to nie tylko przez ich stosowanie w rzeczywiście niezbędnych przypadkach, ale również na pełne wykorzystanie złomu przez całkowity jego odzysk, właściwe segregowanie gatunków i terminowe przekazywanie organom skupu.

Szczególnie ważną dla gospodarki narodowej jest walka o oszczędne zużycie węgla nie tylko powszechnie stosowanego w przemyśle, kolejnictwie, gospodarstwie domowym źródłem energii lecz będącego również cennym surowcem zwłaszcza dla hutnictwa i przemysłu chemicznego, a jednocześnie stanowiącego nasz podstawowy produkt eksportu, główne źródło dewiz niezbędnych dla importu dóbr inwestycyjnych oraz surowców i artykułów masowego spożycia jak: wełna, bawełna, skóry, herbata, kawa i cały szereg innych artykułów nie produkowanych w kraju.

Dodatkowym czynnikiem powodującym konieczność wzmocnienia walki o oszczędność węgla i energii jest i to, że przemysł węglowy wymagający dla swego rozwoju olbrzymich nakładów inwestycyjnych i długiego okresu czasu na budowę kopalni nim uzyska ona planową zdolność produkcyjną — nie jest w stanie w sposób nieograniczony i ściśle kontrolowany pokrywać dynamicznie narastających potrzeb kraju i eksportu.

Specjalnie należy zwrócić uwagę na fakt, że walka o oszczędność węgla polega nie tylko na efektywnym zmniejszeniu zużycia na jednostkę produkcji ale również niezmiernie ważnym czynnikiem dla gospodarki narodowej jest maksymalne wykorzystanie paliw gorszych gatunków czy asortymentów, mulów węglowych, przerostów, które, zwłaszcza w lecie tj. w okresie mniejszego z reguły zapotrzebowania energii, w pełni mogą zastąpić lepsze sortymenty, poszukiwane i znacznie lepiej opłacone przez odbiorców zagranicznych względnie niezbędne w specjalnych warunkach produkcyjnych niektórych przedsiębiorstw czy przemysłów.

Wielu świadomych palaczy dało przykład jakie znaczne jeszcze istnieją możliwości zaoszczędzenia paliwa. Niewątpliwie możemy znaczne jeszcze oszczędności dać gospodarce narodowej, jeżeli będziemy należycie rozpowszechniać przodujące metody zużywania węgla, jeżeli walką o oszczędność paliwa interesować będą się wszyscy palacze, dozór wszystkich kotłowni, dyrekcje przedsiębiorstw oraz aparat zaopatrzenia na wszystkich szczeblach organizacyjnych, jeżeli będą działały komisje społeczne dla spraw paliw, jeżeli ich działalność będzie ożywiał czynnik polityczny i związkowy.

Musimy stwierdzić, że podobne zadania na naszym etapie dynamicznego rozwoju odnoszą się niemal do wszystkich materiałów, toteż walka o oszczędność powinna być prowadzona szerokim frontem, by wszystko co jest możliwe wygospodarować dla dalszego rozwoju, dla lepszego zaspokajania potrzeb społeczeństwa.

Aparat zaopatrzenia powinien włożyć maksymalny wysiłek by jego plany na ostatni rok sześciolatki były najbardziej realne, by stosować materiały najbardziej ekonomiczne z punktu widzenia całokształtu gospodarki narodowej, by w pełni wykorzystać zasoby lokalne, materiały zamienne, by wykorzystać odpady produkcyjne.

Doniosłe zadania spoczywają na aparacie zbytu, który opracowując bilanse materiałowe powinien powiązać się ściśle z odbiorcą i producentem, tak ustawić plan i jego realizację, by zapewnić najbardziej racjonalne wykorzystanie stoją-

cej do dyspozycji puli materiałowej oraz całkowicie zabezpieczyć potrzeby gospodarki narodowej.

Ustawienie prawidłowe sptywu masy materiałowej do użytkowników, zagwarantowanie ustalonej cykliczności, ściśle rozpracowanych harmonogramów dostaw powinny zabezpieczać potrzeby produkcji, wyeliminować istniejącą nerwowość w pracy służby zaopatrzenia, umożliwić zwolnienie poważnych ilości materiałów dzisiaj niestusznie zamrażanych w wysokich stanach zapasów magazynowych.

Zagadnienia zaopatrzenia wymagają podniesienia stylu pracy, wymagają walki, rezultatem której będzie dalszy rozwój gospodarki, nowe domy mieszkalne, zwiększona ilość artykułów służących do zaspokajania osobistych potrzeb obywateli.

Mimo obserwowanych jeszcze braków na poszczególnych odcinkach naszej gospodarki notujemy jednak stały postęp na wszystkich odcinkach naszego życia zbiorowego.

Ponadplanowe wykonanie zadań narodowego planu gospodarczego za I półrocze, wykonanie tych zadań zgodnie z wytycznymi Partii to jeszcze jeden dowód, że ciągle usprawniamy pracę, że pewnie idziemy naprzód, że dzień dzisiejszy jest lepszy od wczorajszego, że jutro niewątpliwie będzie lepsze od dnia dzisiejszego.

Uzyskane wyniki świadczą, że coraz pełniej, coraz lepiej wykorzystujemy wzory i doświadczenia Związku Radzieckiego, lepiej wykorzystujemy socjalistyczne metody pracy, wzrasta współzawodnictwo o realizację zadań, rozwija się racjonalizatorstwo powodujące przyspieszenie produkcji, postępu technicznego i obniżkę kosztów.

Zawsze i wszędzie pamiętać musimy, że walka

o realizację zadań planu 6-letniego, to nie tylko walka o stworzenie bazy produkcyjnej do tego by móc w coraz szerszym stopniu zaspokajać potrzeby materialne i kulturalne narodu, ale to jednocześnie walka o naszą niezależność gospodarczą i polityczną, to walka o wzmocnienie sił demokracji i postępu, to walka o pokój — fundament realizacji naszych planów, tworzenia lepszej i jaśniejszej przyszłości dla naszego i następnych pokoleń, to jednocześnie wędzidło nakładane na zbrodnicze zakusy imperialistycznych podżegaczy wojennych.

Osiągnięcia w realizacji planów gospodarczych uzyskane przez narody Związku Radzieckiego, krajów demokracji ludowej, wielkiego narodu Chin Ludowych, to nie tylko przykład wielkich sił twórczych jakie mogą dać wyzwolone masy pracujące, ale to jednocześnie realny i trwały wkład w budowę pokoju światowego.

Właśnie te wielkie osiągnięcia gospodarcze są istotnym czynnikiem powodującym możliwość rozładowania napiętej sytuacji międzynarodowej.

Te właśnie osiągnięcia gospodarcze są podstawą pozytywnych wyników konsekwentnie pokojowej polityki Związku Radzieckiego uzyskanych na konferencji genewskiej.

Patrząc na dotychczasowe wyniki naszej gospodarki socjalistycznej, związani węzłami braterstwa i przyjaźni z narodami Związku Radzieckiego, łączeni przyjaźnią i współpracą z krajami postępu i demokracji, obserwując wzrost walki wyzwoleńczej mas pracujących krajów kapitalistycznych — śmiało patrzymy w przyszłość. Wiemy, że żadne siły wsteczne nie potrafią powstrzymać nas w marszu do lepszej przyszłości, d o s o c j a l i z m u.

PLANOWANIE I ORGANIZACJA

WŁODZIMIERZ KASZUBA

O systemie sprawozdawczości w zaopatrzeniu materiałowo-technicznym

I. Podstawowe funkcje sprawozdawczości.

Sprawozdawczość spełnia w gospodarce socjalistycznej dwie podstawowe funkcje. Pierwszą z nich jest umożliwienie kontroli przebiegu a następnie ostatecznego wykonania planu, drugą z nich jest możliwość poprawnego opracowania planu w oparciu o rzeczywiste wyniki osiągnięte w okresach poprzednich. To znaczenie sprawozdawczości odnosi się do wszystkich planów, a więc również i do planu zaopatrzenia materiałowo-technicznego.

Jeśli chodzi o pierwszą funkcję sprawozdawczości, to należy stwierdzić, że posiadanie sprawnej, prawidłowo zorganizowanej i poprawnie sporządzonej sprawozdawczości pozwala nie tylko na samo stwierdzenie jak jest wykonywany plan t. zn. jakie odchylenia od planu wykazuje jego wykonanie, ale może i powinna prowadzić do wykrycia przyczyn, które te odchylenia spowodowały. Przyczyny te mogą być dodatnie, — jeśli powodują szybsze wykonanie planu oraz ujemne —

gdy wpływają hamująco na wykonanie planu. Sprawna i szybka sprawozdawczość umożliwia potęgowanie przyczyn pierwszych a usuwanie drugich, co zapewnia osiągnięcie i przekroczenie planu.

Wykrywanie dodatnich i ujemnych czynników wpływających na wykonanie planu pozwala z jednej strony na stwierdzenie przodującej pracy poszczególnych ministerstw, centralnych zarządów, przedsiębiorstw i komórek zakładowych, a z drugiej strony na ujawnienie jednostek które na skutek złej pracy pozostają w tyle. Zestawienie faktów dobrej i złej pracy w poszczególnych jednostkach umożliwia z kolei dokonanie analizy tej pracy, wymianę doświadczeń między jednostkami, spotęgowanie współzawodnictwa i — w rezultacie ogólne podniesienie poziomu pracy objawiające się w przekroczeniu zadań planowych oraz poprawieniu wskaźników ekonomiczno-technicznych.

Przechodząc do drugiej podstawowej funkcji

sprawozdawczości należy stwierdzić, że zarówno w okresie sporządzania projektu Narodowego Planu Gospodarczego jak i planów operatywnych, sprawozdawczość jest niezbędnym warunkiem dla ich prawidłowego opracowania.

Bez znajomości tego, jak pewne elementy planu kształtowały się w przeszłości nie można ich poprawnie ustalić na przyszłość. Planujący, opracowując pewne elementy planu, jeśli nie posiada odpowiednich danych porównawczych z okresami ubiegłymi, musi się oprzeć na założeniach nie sprawdzonych z praktyką, w wyniku czego mogą wkraść się do planu większe lub mniejsze błędy. Wyrazem ważności, jaką w naszej praktyce przywiązuje się do zestawiania liczb planu z danymi okresów poprzednich są wzory formularzy planu zaopatrzenia.

We wzorach tych, poza rubryką odnoszącą się do roku planu, występują rubryki dotyczące rzeczywistego wykonania planu roku minionego, przewidywane wykonanie w roku w którym opracowuje się plan oraz, w pewnych wypadkach wykonanie za 6 miesięcy roku poprzedzającego plan. Praktyka wykazała, że niestety właśnie przy wypełnianiu rubryk dotyczących okresów poprzedzających okres planu, szereg jednostek planujących napotykało poważne trudności w wypełnianiu niektórych wzorów planu, a to na skutek braku odpowiedniej sprawozdawczości, a być może i ewidencji.

Instrukcja P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia materiałowo-technicznego na rok 1955 mówi w ten sposób o znaczeniu danych za okresy minione dla opracowania planu. „Przed przystąpieniem do opracowania projektu planu do N.P.G. w jednostkach planujących wszystkich szczeblach są prowadzone prace analityczne i przygotowawcze, których celem jest przeanalizowanie danych za ubiegłe okresy i przygotowanie na tej podstawie wytycznych i założeń planu“.

II. Zgodność sprawozdawczości z planem.

Jak powiedziano zasadnicza rola sprawozdawczości sprowadza się do kontroli wykonania planu oraz do dostarczenia danych za ubiegłe okresy dla poprawnego opracowania projektów planów. Z tego wypływa wniosek, że sprawozdawczość powinna dostarczyć wszystkich tych danych, które weszły do planu oraz tych, które ma objąć projekt planu.

Po stwierdzeniu, że sprawozdawczość musi zawierać wszystkie dane planu, drugim istotnym problemem jest zdanie sobie sprawy czy sprawozdawczość musi zachować taką samą formę jak plan lub projekt planu, czy też dopuszczalne jest sporządzanie sprawozdań w formie odmiennych zestawień niż formularze planu, względnie jego projekty.

Jak wiadomo, plan zaopatrzenia jako całość jest skomplikowany. Wpływa na to przede wszystkim duża ilość pozycji poszczególnych materiałów oraz fakt, że w stosunku do każdej z nich konieczne jest ustalenie szeregu danych określających zużycie całkowite i jego rodzaje, zapasy, zapotrzebowanie, dostawy z zewnątrz i zużycie we własnej produkcji. Ponadto w planie wystę-

puje szereg pozycji zbiorczych w ujęciu wartościowym.

Poza częścią wykazującą potrzeby materiałowe, plan jest uzupełniany na oddzielnych zestawieniach uzasadnieniami wielkości tych potrzeb.

W uzasadnieniach tych chodzi o wykazanie współzależności jakie zachodzą, po pierwsze między zużyciem a wielkością odniesień, jak rozmiary produkcji, inwestycji, kapitałnych remontów i.t.p., a po drugie — między wielkością zużycia a technicznymi warunkami procesu zużycia, czego wyrazem są normy zużycia, uzyski, odpady, wybraki, straty i określone propozycje w zużywaniu materiałów, uwidaczniające się w planowanych wsadach, recepturach, założeniach konstrukcyjnych itp.

Poprzez wprowadzenie obowiązku opracowania uzasadnień zużycia lub potrzeb, plan zaopatrzenia zazębia się z innymi częściami planu kompleksowego, a więc z planem produkcji, budownictwa, techniki kosztów itp. co jest odzwierciedleniem stwierdzenia, że plan zaopatrzenia materiałowo-technicznego jest organicznie związany z innymi częściami Narodowego Planu Gospodarczego. Należy jednak zadać pytanie czy pewne elementy, do których nawiązuje plan zaopatrzenia, jak na przykład wielkość produkcji, mają być objęte sprawozdawczością zaopatrzenia, czy też zaopatrzeniowcy mogą korzystać ze sprawozdawczości uruchomionej dla pionu produkcyjnego. Podobnie przedstawia się sprawa w odniesieniu do norm zużycia, uzysków, odpadów, strat, receptur, inwestycji i.t.p. Ponadto jeżeli chodzi o dane czyste zaopatrzeniowe jak zapasy, zużycie, dostawy i.t.p. — to czy muszą one w sprawozdawczości tak być zestawione jak w planie czy też można je rozpracowywać na odmiennych wzorach, tzn. łączyć je lub rozdzielać, inaczej niż ujmuje plan?

Jeśli chodzi o korzystanie w zaopatrzeniu ze sprawozdawczości innych pionów to trzeba stwierdzić, że doświadczenie na odcinku planowania zaopatrzenia wykazało, że pewne elementy planu muszą być połączone w jedną pod względem formy całość, inne można znów odłączyć bez szkody dla przejrzystości i łatwości analizy. Wrazem tego są poszczególne formularze obowiązujące przy opracowywaniu planów zaopatrzenia.

Trudno ustosunkować się do pozycji „zapotrzebowania“ jeśli opracowujący plan lub ten, który ma go kontrolować nie ma obok danych z pozycji „zużycie“ i „zapasy“. Tak samo uzasadnienie wielkości zużycia nie jest „czytelne“, tzn. nie pozwala na wyciągnięcie żadnych wniosków, jeżeli nie łączy się z wykazaną wielkością produkcji lub innego odniesienia oraz normą zużycia.

Planowany wsad, a w pewnych wypadkach norma zużycia założona dla danej produkcji nie daje podstaw do analizy jeśli jest oderwana od danych odnoszących się do uzysku, odpadów, wybraków i strat. Z tego należy wyciągnąć wniosek, że potrzeby komórek zaopatrzenia nie dadzą się zaspokoić, jeśli sprawozdania nie będą posiadały danych dotyczących wykonania innych części planu kompleksowego a ponadto, że wzory sprawozdawczości powinny być jak najbardziej

zbliżone do wzorów planu zaopatrzenia, względnie jego projektu. Różnice przede wszystkim powinny się sprowadzać do rubryk oznaczających okresy porównywalne.

W formularzach planu zaopatrzenia przyjęta jest zasada porównywania danych dotyczących planu z odpowiednimi danymi za okresy ubiegłe. W formularzach sprawozdawczości dąży się do porównania danych z okresu sprawozdawczego z danymi planu oraz z wykonaniem od początku roku. Pozostała treść formularzy planu i sprawozdawczości powinna być możliwie identyczna.

Odchylenia od zasady identyczności sprawozdań z planem mogą wynikać przy sprawozdawczości sporządzanej dla centralnych szczebli administracji państwowej, której chodzi o uzyskanie danych o niektórych tylko, podstawowych elementach wykonania planu. Musi być ona jednak traktowana jako sprawozdawczość dodatkowa, specjalna. Zasadzie identyczności sprawozdań z planem nie sprzeciwia się uwzględnienie w sprawozdaniach większej szczegółowości tak pod względem listy materiałów jak i rubryk sprawozdania. Dopuszczalne jest również wyodrębnienie w sprawozdawczości pewnych wycinkowych elementów planu jak np. danych dotyczących dostaw, zużycia i zapasów podawane oddzielnie dla poszczególnych materiałów.

III. Formy planów zaopatrzenia materiałowo-technicznego.

Mówiliśmy, że forma sprawozdawczości powinna być jak najbardziej zbliżona do formy planu oraz jego projektu. Nie omówiliśmy jednak bliżej samej formy planu. Ponieważ sprawa ta nie wydaje się zbyt prosta, postaramy się w ogólnych zarysach przedstawić w jakiej formie powstaje projekt planu zaopatrzenia oraz w jaki sposób projekt przekształca się następnie w obowiązujący plan. Projekt planu zaopatrzenia powstaje w zasadzie w jednostkach nadzorujących działalność przedsiębiorstw (Centralne Zarządy). Plany tych jednostek są podstawą do opracowania zbiorczego projektu planu ministerstw, który jest składany w P.K.P.G.

Forma tego planu jest określona wzorami formularzy instrukcji PKPG o planowaniu zaopatrzenia materiałowo-technicznego.

Instrukcja P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia na rok 1954 zawierała następujące typy wzorów:

1) jeden wzór dla wykazania potrzeb (zużycie, zapasy) odnoszących się do poszczególnych materiałów (Wzór RPZ-2);

2) dwa wzory analityczne w ujęciu tylko wartościowym;

3) jedenaście wzorów uzasadniających zużycie materiałów nie przeznaczonych do robót budowlano-montażowych, z tego dwa ogólne (materiały wsadowe i materiały newsadowe) a reszta odnosząca się do konkretnych materiałów jak paliwa (1), drewno (1), stal (2), opakowanie (3), odzież (2);

4) osiem wzorów uzasadnienia zapotrzebowania przez inwestorów na określone materiały dla robót budowlano-montażowych.

W instrukcji P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia na rok 1955 sprawa ilości i rodzajów

wzorów projektu planu przedstawia się następująco;

1) jeden wzór dla wykazania potrzeb (zużycie, zapasy, zapotrzebowanie) sporządzony dla materiałów wytypowanych (Wzór RPZ-1);

2) dwa wzory analityczne z ujęciem wartościowym z czego jeden stanowi plan obrotów materiałowych sporządzony w ramach szczegółowego planu zaopatrzenia;

3) siedem wzorów powszechnie obowiązujących uzasadniających zużycie materiałów, z czego jeden ogólny ramowy, jeden dla łożysk, dwa dla opakowań, dwa dla odzieży i jeden dla barwników. Tu dodać należy, że instrukcja nie obejmuje tych wszystkich wzorów uzasadnień, które P.K.P.G. uzgodniła z ministerstwami jako konieczne dla uzasadnienia zużycia w działach produkcji wykazujących specyficzne cechy warunków technicznych jak np. produkcja hutnicza, produkcja odlewów, produkcja przemysłu lekkiego, itd;

4) szesnaście wzorów uzasadnienia zapotrzebowania na materiały planowane przez inwestorów na roboty budowlano-montażowe;

5) cztery wzory odnoszące się do projektu norm zapasów.

Część wzorów obowiązujących na 1954 r. już nie występuje w nowej instrukcji, natomiast przybyło sporo nowych wzorów w postaci głęboko zróżnicowanych, indywidualnych zestawień uzasadniających planowane zużycie. Jeżeli chodzi o wzory, które pozostały, to uległy one mniejszym lub większym zmianom. Najmniej stosunkowo zmian wykazuje podstawowy wzór planu zaopatrzenia t. zn. wzór ustalający całkowite potrzeby jednostki w zakresie poszczególnych materiałów „wzór RPZ-2 z 1954 r., a RPZ-1 z 1955 r. Przybyła w nim obecnie rubryka dotycząca zapotrzebowania, oraz rozbieżność planowych potrzeb na dostawy z zewnątrz.

W oparciu o projekty planów zaopatrzenia oraz inne plany, P.K.P.G. oraz określone ministerstwa opracowują bilanse materiałów posiadających zasadnicze znaczenie dla gospodarki narodowej. Bilanse materiałowe mają za zadanie usunąć z projektu narodowego planu gospodarczego ew. dysproporcje w rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarczych, a następnie zaprojektować właściwe proporcje w rozdysponowaniu materiałów między poszczególne działy i gałęzie gospodarki narodowej.

Pod względem formy bilanse przedstawiają się jako zestawienia bilansowe oraz dołączone do nich uzasadnienia zużycia i dostaw dla resortów — głównych odbiorców materiału. W arkuszach bilansowych strony przychodowej, wykazującej większość przychodu materiału bilansowego przeciwstawione są po stronie rozchodowej dostawy i zużycie. W uzasadnieniach sporządzanych oddzielnie dla poszczególnych ministerstw występuje nawiązanie planowanego zużycia do wielkości produkcji lub innych odniesień oraz do technicznych warunków, w których przebiega zużycie, t. zn. do norm i wskaźników zużycia bilansowego materiału na jednostkę odniesienia.

Podstawą do opracowania bilansów materiałowych jeśli chodzi o stronę rozchodową bilansu są roczne potrzeby resortów — głównych odbiorców oraz plan produkcji, skupu, przywozu itp. — jeśli chodzi o jego stronę przychodową.

Po uzasadnieniach zużycia załączonych do projektów planów zaopatrzenia ministerstw, w bilansach materiałowych ponownie przejawia się powiązanie planu zaopatrzenia z innymi częściami narodowego planu gospodarczego, z tą różnicą, że w uzasadnieniach uzewnętrznia się powiązanie poszczególnych składowych części planu jednostki opracowującej plan, a bilanse zaś sięgiem swoim obejmują całe państwo.

Bilanse materiałowe są z kolei podstawą do przygotowania przez P.K.P.G. trzech odrębnych planów zatwierdzanych przez Rząd. Są nimi, plan zaopatrzenia ministerstw, plan rozdziału materiałów i plan norm zużycia.

Plan zaopatrzenia ministerstw ustala dla poszczególnych ministerstw ilości podstawowych dla nich materiałów przeznaczonych dla utrzymania zapasów na odpowiednim poziomie oraz pokrycia zużycia, niezbędnego dla realizacji zadań nałożonych na nie w narodowym planie gospodarczym. Pod względem formy, plan zaopatrzenia ministerstw składa się z oddzielnych dla każdego ministerstwa wykazów ustalających ilości materiałów. Porównania przydziałów z poprzednimi okresami plan ten nie posiada

Plan rozdziału jest nakazem w stosunku do jednostek zbytu aby zaplanowany przychód poszczególnych materiałów wyegzekwowały od wymienionych w planie dostawców, a następnie rozdysponowały go między wyszczególnione ministerstwa w sposób określony w planie. Pod względem formy, plan rozdziału składa się z bilansowanych zestawień odnoszących się do pojedynczych materiałów, przy czym w przychodzie wykazane są źródła i ilości przychodu materiału, a w rozchodzie odbiorcy i ustalone dla nich przydziały w rozbięciu kwartalnym.

Danych za ubiegłe okresy plan ten nie posiada.

Plan norm zużycia ustala dla ministerstw jednostkowe zużycie podstawowych materiałów na zasadnicze cele. Ustalone normy (wskaźniki) są górną granicą zużycia materiału na jednostkę wytworu. Jeśli chodzi o formę to plan ten składa się z odrębnych dla każdego ministerstwa wykazów jednostkowego zużycia jednego lub więcej materiałów na poszczególne rodzaje produkcji.

Z dokonanego przeglądu wynika, że na odcinku planowania zaopatrzenia spotykamy się z następującymi formami:

1. Projekt planu zaopatrzenia ministerstw opracowany w formie, którą ustala instrukcja P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia materiałowo-technicznego.

2. Bilanse materiałowe jako forma przejściowa między projektami planów ministerstw, a planami zaopatrzenia zatwierdzonymi przez Rząd; bilanse nie stanowią jednak planu dyrektywnego są one syntetycznym opracowaniem mającym zapewnić i wyrazić właściwe proporcje między poszczególnymi odcinkami planu.

3. Plan zaopatrzenia ministerstw, plany rozdziału i plan norm zużycia. Są one podstawą do wniesienia ilościowych poprawek do projektów planów ministerstw.

4. Plan zaopatrzenia przedsiębiorstw opracowany przy uwzględnieniu zadań przekazanych im przez organy nadrzędne w wyniku ustalonych przez Rząd wyżej wymienionych planów oraz innych poprawek wniesionych do projektów planów centralnych zarządów i ministerstw od czasu ich opracowania.

Z dokonanego przeglądu form planu zaopatrzenia widać dwie grupy jednostek. Jedną z nich stanowią jednostki opracowujące projekt planu — do nich należą centralne zarządy, ministerstwa, P.K.P.G. Drugą grupę stanowią jednostki które wykonują plan, są to ministerstwa, centralne zarządy, centrale zbytu i przedsiębiorstwa. Zadaniem sprawozdawczości jest takie zorganizowanie powstawania i obiegu danych, aby jednostki opracowujące projekt planu miały możliwość dysponowania odpowiednimi danymi za okresy minione przy opracowaniu następnego planu.

Z przedstawionych form planu wynika, że sprawozdania z planu winny opracowywać następujące jednostki:

- 1) w zakresie planu, którego formę określa instrukcja P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia — ministerstwa i jednostki podległe,

- 2) w zakresie planu rozdziału — centrale zbytu,

- 3) w zakresie planu zaopatrzenia ministerstw zatwierdzonego przez Rząd — właściwe ministerstwa i jednostki podległe.

W praktyce sprawozdawczość w zakresie p. 1, jako tematycznie szersza powinna, przy nadaniu jej właściwej formy, zastąpić sprawozdawczość z p. 3 (uzasadnienia zużycia) oraz z p. 4 (realizacja przydziałów). Jeżeli chodzi o sprawozdania z bilansów to powinny je sporządzać jednostki opracowujące bilanse (jednostki zbytu i PKPG) w oparciu o odpowiednio zorganizowaną sprawozdawczość, z tym zastrzeżeniem, że niektóre ich pozycje przychodowe jak np. przychód złomu skup makulatury itp. wymaga wprowadzenia dodatkowych sprawozdań.

IV. Instrukcja G.U.S. Nr 90

1. Cechy ogólne

Instrukcja Nr 90 — Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie sprawozdawczości statystycznej w zakresie zaopatrzenia materiałowego technicznego na 1954 r. stanowi bezsprzeczne bardzo znaczne posunięcie naprzód sprawozdawczości zaopatrzenia. Jest ona poważną próbą w kierunku systematycznego uregulowania tego bądź co bądź skomplikowanego problemu. Usunięcie licznej przypadkowej i częściowej sprawozdawczości wymaganej przez różne szczeble administracji państwowej i zastąpienie jej szeregiem nowych wzorów należy zaliczyć do poważnych osiągnięć. W tym sensie jest ona wyrazem słusznej walki z przerostami nieprzemyślanej, przypadkowej i często zbędnej sprawozdawczości.

Czy mimo swych bezsprzecznych zalet instrukcja Nr 90 rozwiązuje w całości i pomyślnie

wszystkie problemy w sprawozdawczości w zakresie zaopatrzenia? Na pewno nie. Ogólnym potwierdzeniem tego sądu może być fakt, że instrukcja jak jej tytuł głosi, wydana jest na rok 1954. To znaczy, że już z góry zakłada się możliwość zmian na lata następne. Przyczyną jej ważności na określony rok jest również i to, że na odcinku planowania zaopatrzenia również co rok są wydawane nowe instrukcje, zmieniające w pewnym stopniu zakres i formę planu zaopatrzenia, co oczywiście musi rzutować i na sprawozdawczość.

Instrukcja G.U.S. wprowadza 9 obowiązujących wzorów sprawozdawczych z czego 4 są z mniejszymi lub większymi odchyleniami zbliżone do jednego z wzorów ustalonych instrukcją o planowaniu zaopatrzenia, według którego ministerstwa opracowują projekt planu i plan zaopatrzenia. Są to wzory G.M.-1, G.M.-2, G.M.-3 i G.M.-4, które zbliżone są do wzoru R.P.Z.-2 w instrukcji o zaopatrzeniu na 1954 r. względnie wzoru R.P.Z.-1 w instrukcji na 1955 r. Jeden wzór (G.M.-5) jest przeznaczony dla przedstawienia danych sprawozdawczych z części planu stanowiącej uzasadnienie zużycia. Jest to próba stworzenia jednego schematu dla licznych rozwiązań przyjmowanych przy opracowaniu planu zapotrzebowania.

Jeden wzór (G.M.-8) — wykonanie planu obrotu materiałów jest sprawozdaniem wartościowym i nie ma odpowiednika we wzorach załączonych do instrukcji o planowaniu zaopatrzenia na 1954 r. Wprowadzony jest dopiero w instrukcji na 1955 r.

Jeden wzór (G.M.-9) — jest odpowiednikiem formy planu rozdziału, który jest opracowany w P.K.P.G. na podstawie projektów właściwych ministerstw i wobec tego nie jest wymieniony w instrukcji o planowaniu zaopatrzenia.

Dwa wzory (G.M.-6 i G.M.-7) są to wzory specjalne z zakresu skupu, mające za zadanie wykazać wykonanie przez ministerstwa dostaw złomu, szmat i makulatury do jednostek zajmujących się ich skupem. Mogą być one podstawą do sporządzania sprawozdań z zakresu bilansów złomu, szmat i makulatury oraz podstawą do opracowania sprawozdania z wykonania planu rozdziału (strona przychodowa).

Zgodnie z brzmieniem § 32 instrukcji G.U.S. należy zakładać, że omawiane wzory mogą być w miarę potrzeby zamienne, bowiem „Prezes Głównego Urzędu Statystycznego może wprowadzać zmiany lub uzupełnienia do niniejszej instrukcji po porozumieniu się z właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych)“.

Sprawa kilku sprawozdań a mianowicie sprawozdań wg wzorów G.M.-1, G.M.-4, G.M.-5 oraz G.M.-9 nie jest w instrukcji rozstrzygnięta do końca, gdyż sprawa listy materiałów jakie mają być objęte powyższymi sprawozdaniami pozostawiona jest, zgodnie z § 33 instrukcji G.U.S. instrukcjom wykonawczym ministrów. Instrukcja nie określa w jakim stosunku do listy materiałów do planu zaopatrzenia ma pozostawać lista materiałów do sprawozdawczości.

Porównując instrukcję G.U.S. z treścią i formą planów zaopatrzenia, można powiedzieć, że in-

strukcja ta uruchamia sprawozdawczość tylko w stosunku do części danych, jakie obejmują plany zaopatrzenia i ich projekty. Z tego można by wyciągnąć wniosek, że brakujące dane będą uzupełniane raz do roku przy następnym opracowaniu projektu planu zaopatrzenia w sposób, który uregulują ministerstwa we własnym zakresie.

Podobne postawienie sprawy powoduje jednak obawę postawienia „dzikiej“ sprawozdawczości, tym bardziej uzasadnionej jeżeli weźmie się pod uwagę, że projekt planu opracowują centralne zarządy nie posiadające u siebie bieżącej ewidencji, z której mogłyby czerpać wszystkie dane do projektu planu, dane które posiadają przedsiębiorstwa. Istnieje też inna obawa a mianowicie ta, że centralne zarządy będą z tego powodu starały się wbrew ustalonym zasadom planowania, w ten czy inny sposób przerywać na przedsiębiorstwa prace związane z przygotowaniem resortowego projektu planu zaopatrzenia.

Bardzo istotnym dla analizy opracowanych sprawozdań jest możliwość porównania danych z okresu sprawozdawczego z odpowiednimi danymi planu oraz możliwość stwierdzenia jak przedstawia się wykonanie od początku roku.

Przy uwzględnianiu danych dotyczących planu wyłania się sprawa czy w przypadku sprawozdań miesięcznych lub kwartalnych należy uwzględnić plan danego okresu czy również i plan roczny. Jeśli chodzi o plan okresu sprawozdawczego, jak miesiąc lub kwartał to istotnym jest rozstrzygnięcie czy dane te mają dotyczyć planu operatywnego czy planu zasadniczego. Jeśli chodzi o władze centralne to ważniejsze jest jednak odnośnienie danych sprawozdawczych do planu rocznego, który na odcinku zaopatrzenia uwzględnia tylko rozbięcie na kwartały.

Spośród 9 wzorów instrukcji G.U.S. tylko 2, a mianowicie G.M.-5 i wzór G.M.-9, posiadają rubryki dotyczące planu, przy czym wzór G.M.-5 posiada rubrykę odnoszącą się do planu kwartału sprawozdawczego, a wzór G.M.-9 — rubrykę planu rocznego, planu na kwartał i na miesiąc sprawozdawczy. Tego rodzaju rozwiązanie sprawy porównania danych sprawozdawczych z planem wskazuje raczej na to, że o rubrykach planu zdecydowała przede wszystkim sprawa miejsca na arkuszu sprawozdawczym. Trzeba jednak stwierdzić, że skomplikowanie wzorów zaopatrzeniowych bardzo utrudnia wprowadzenie porównania wykonania z planem rocznym czy planem okresów krótszych. Można jednak powiedzieć, że brak w sprawozdaniu danych odnoszących się do planu sprawia stosunkowo mało kłopotów dla jednostki otrzymującej sprawozdania a to z tego względu, że posiadają one plany jednostek sprawozdawczych i zawsze mogą je ze sobą porównać.

O wiele bardziej odczuwanym brakiem, ze strony otrzymujących sprawozdania jest pominięcie we wzorach instrukcji G.U.S., rubryk obejmujących wykonanie od początku roku. Jedynie wzór G.M.-9 posiada taką rubrykę, oraz rubrykę wykonania od początku kwartału sprawozdawczego. Ze względu na to, że omówiona rubryka ma bar-

dzo istotne znaczenie dla oceny przebiegu wykonania planu, to brak jej w sprawozdaniu zmusza do wypełnienia jej we własnym zakresie przez jednostki wszystkich szczebli, przez które sprawozdanie to przechodzi. Wymaga to przygotowania wzorów we własnym zakresie oraz sporządzania zestawień przez personel nie zawsze w tego rodzaju pracę wprowadzony. W ostatecznym wyniku pominięcie tych rubryk nie daje oszczędności w pracy nad sprawozdaniem.

Instrukcja G.U.S. wprowadza jednolite wzory dla wszystkich szczebli sprawozdawczych a więc przedsiębiorstw, centralnych zarządów, ministerstw. Wiadomo jest jednak, że na szczeblach niższych dane sprawozdawcze, podobnie jak i dane dotyczące planu muszą być bardziej szczegółowe niż na szczeblach wyższych. Dotyczy to zarówno rubryk formularzy jak i listy materiałów. W przedsiębiorstwie mogą się okazać potrzebne takie rubryki jak np. plany operatywne, zapasy chodliwe i niechodliwe, pokrycie przychodu z własnych zasobów przedsiębiorstwa, zasobów własnego resortu itp. Pod względem ilości pozycji materiałowych przedsiębiorstwo czy centralny zarząd interesuje szerszy wachlarz materiałów i dokładniejszy ich asortyment niż np. P.K.P.G.

Ta zasada odmiennych wymagań w zakresie sprawozdawczości różnych szczebli organizacyjnych nie znajduje wyrazu w instrukcji G.U.S. Wskutek tego sprawozdawczość może być dla jednych szczebli zbyt obszerna, a dla drugih niedostateczna lub nawet nieprzydatna.

Jeśli chodzi o okresowość w opracowaniu formularzy, to sprawozdawczość powinna być zależna od dwóch czynników: po pierwsze od pracochłonności opracowania danego wzoru sprawozdawczego, a po drugie od ważności danych sprawozdawczych dla jednostki otrzymującej sprawozdanie.

Jeśli sprawozdanie nie jest pracochłonne, tzn. jeśli jednostka sprawozdawcza nie musi wykorzystywać dużej liczby dokumentów, albo jeśli rodzaj pracy jednostki sprawozdawczej wymaga dla normalnych jej prac bieżącej rejestracji danych, wówczas sprawa długości okresu w jakim opracowuje się sprawozdanie zależy wyłącznie od potrzeb jednostek nadrzędnych. Przykładem tego rodzaju sprawozdania jest sprawozdanie jednostek zbytu (wzór G.M.-9) w odniesieniu do znacznej liczby materiałów. Inaczej sprawa przedstawia się w tym przypadku gdy opracowanie sprawozdania musi być oparte o klasyfikację, kontrolę i sumowanie danych z licznych dokumentów, ściągania danych od wielu jednostek.

W tym przypadku sprawa okresowości nabiera dla jednostki sprawozdawczej istotnego znaczenia.

Na skrócenie okresów sprawozdawczych musi wpływać ważność danych dla jednostek otrzymujących sprawozdanie. Ta okoliczność może zmuszać w pewnych przypadkach do rezygnacji z objęcia sprawozdaniem wszystkich elementów planu i do wyodrębnienia tylko danych podstawowych. Wrazem stosowania tej zasady jest wzór G.M.-1, który jest skróconym wzorem

G.M.-4, zarówno pod względem rubryk jak i liczby materiałów.

Ponadto przy ustalaniu okresowości w opracowaniu wzorów sprawozdawczych powinna być brana pod uwagę i ta okoliczność że dla różnych szczebli organizacyjnych sprawa okresowości ma różne znaczenie. Dla przedsiębiorstwa sprawa kontroli np. stanów zapasów, dostaw, zużycia jest sprawą bieżącą — codzienną. Inaczej do tego samego zagadnienia podchodzi centralny zarząd, ministerstwo i wreszcie inaczej P.K.P.G. Zagadnienie to nie znajduje jednak wyrazu w instrukcji G.U.S.

2. Wzory sprawozdawcze z realizacji zużycia, dostaw i stanów zapasów.

Jeśli przyjąć, że plan zaopatrzenia przedsiębiorstw, centralnych zarządów i ministerstw opracowany jest według wzorów ustalonych instrukcją P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia to wówczas wzory sprawozdawcze G.M.-4, G.M.-1, G.M.-2 i G.M.-3 można by nazwać wzorami sprawozdawczymi z realizacji planu zaopatrzenia w zakresie zużycia, dostaw i stanów zapasów poszczególnych materiałów. Spośród wymienionych wzorów zasadniczym wzorem sprawozdawczym jest wzór G.M.-4, który sporządzany jest w odstępie kwartalnym, tzn. takich, które zasadniczo uwzględniane są w projekcie planu. Wzór ten odpowiada wzorowi R.P.Z.-2 z instrukcji o planowaniu zaopatrzenia na 1954 r. Wzory G.M.-1, G.M.-2 i G.M.-3 są sprawozdaniami miesięcznymi, uwzględniającymi tylko część elementów, które obejmują wzór G.M.-4.

Wzór G.M.-4 jest bardziej rozbudowany w porównaniu ze wzorem R.P.Z.-2; posiada on dodatkowe rubryki przychodu (odpowiednik zapotrzebowania w planie), rozbiecie zużycia na budownictwo i na dwie dalsze podpozycje (inwestycje i kapitalne remonty systemem gospodarczym), a w działalności pozaprodukcyjnej rubryka „sprzedaż” (odpowiednik rubryki „różne” cele na wzorze R.P.Z.-2) rozpada się dodatkowo na dwie dalsze rubryki — „ogółem” oraz „w tym przerzuty”. Ponadto we wzorze G.M.-4 występuje norma zapasu na koniec kwartału sprawozdawczego, której nie ma we wzorze R.P.Z.-2.

Można więc powiedzieć, że wzór G.M.-4 jest pod względem rubryk analogiczny ze wzorem R.P.Z.-2, z tym uzupełnieniem, że pewne elementy występujące w planie rozbite są na wzorze G.M.-4 na elementy szczegółowe co z punktu widzenia kontroli planu oraz opracowania następnego projektu planu jest nawet korzystne. Natomiast jeśli chodzi o wzór R.P.-1 na 1955 r., to mimo, że pozornie wydaje się bardziej zbliżony do wzoru G.M.-4, to jednak zawiera dwie rubryki a mianowicie „zużycie z własnej produkcji” i „zużycie z dostaw zewnątrz”, które nie mają odpowiednika we wzorze G.M.-4. Wprawdzie G.M.-4 ma dwie rubryki o tej samej nazwie ale odnoszą się one do przychodu (zaopatrzenie), a nie do zużycia jak jest we wzorze R.P.Z.-1.

Mimo analogicznej formy wzór G.M.-4 nie jest w obecnym stanie rzeczy porównywalny z planem okresów sprawozdawczych, a to z tego

względem, że rubryki wzoru R.P.Z.-2 względnie R.P.Z.-1 nie mają rozbić kwartalnego z wyjątkiem jednej rubryki „zużycie ogółem“. Wobec tego sprawozdawczość kwartalna nie może być porównana z planem kwartalnym gdyż wzory planu nie uwzględniają go. Mimo to porównywalność sprawozdawczości z planem można by było osiągnąć porównując wykonanie od początku roku z planem rocznym. Do tego potrzebne byłoby, aby przy sprawozdaniach na kwartały II, III i IV podawane było wykonanie od początku roku.

Wzory G.M.-2 i G.M.-3 są korzystnym rozwiązaniem na odcinku formy sprawozdawczości w zakresie przychodu i rozchodu materiałów. Dodatnia ich strona polega na tym, że, zachowując w pełni podstawową formę wzoru planu, wprowadzają do sprawozdania konieczne elementy właściwe danemu materiałowi, jak np. ściśle określona nomenklatura asortymentów (szersza nawet niż w planie) dalsze zróżnicowanie rodzajów zużycia właściwe danemu materiałowi jak np. zużycie na eksploatację pojazdów właściwe dla paliw płynnych.

Wyłączenie pewnych rodzajów materiałów z ogólnego wzoru sprawozdawczego pozwala na uproszczenie formularza przez opuszczenie szeregu rubryk dotyczących innych materiałów. W przypadku sprawozdań dla materiałów nie zużywanych na budownictwo i remonty można np. zaoszczędzić 6—7 rubryk w części rozchodowej wzoru G.M.-4.

Ustalenie indywidualnych wzorów sprawozdawczych dla ważniejszych materiałów zamiast włączania danych do ogólnego wzoru G.M.-4 wydaje się, że posiada szereg zalet, które nie powinny być lekceważone. Przykładem tego, że typ sprawozdań zbliżony do G.M.-2 względnie G.M.-3 nadaje się w pełni do zastosowania dla innych materiałów, są np. rudy żelazne. Przychód poszczególnych asortymentów rud można by rozbić na przywóz, dostawy z C.Z.K.R.Z. i dostawy inne; w rozchodzie pozostałaby z wzoru G.M.-4 tylko rubryka „zużycie ogółem“ oraz „sprzedaż“ (dla obcych). Pozbycie się w ten sposób szeregu nieistotnych dla rud rubryk z wzoru G.M.-4 pozwoliłoby na zmienionym wzorze dla rud rozbić zużycie na rodzaje zużycia właściwe dla rud jak np. zużycie do produkcji surówek i stali.

Tego rodzaju sprawozdawczość z planu zużycia, dostaw i zapasów, zgodna całkowicie z rubrykami planu, ale dająca możliwość ich dalszego rozbudowania pozwoliłaby na lepszą kontrolę planu, a ponadto poważnie ułatwiłaby opracowanie następnego projektu planu.

3. Wzory sprawozdawcze uzasadniające zużycie.

Instrukcja G.U.S. określa wzór G.M.-5 jako sprawozdanie z wykonania planu zużycia materiałów na jednostkę wyrobu. W tym sensie wzór G.M.-5 byłby sprawozdaniem z planu norm zużycia zatwierdzonym przez Rząd. W praktyce jednak wzór G.M.-5 prawdopodobnie ma odnosić się do szerszej ilości norm zużycia zatwierdzonych przez P.K.P.G. i ministerstwa (normy A i B). Instrukcja jednak nic nie mówi o tym na

jakie konkretne materiały i wytwory ma być podawane we wzorze zużycie jednostkowe. Instrukcja mówi tylko, że materiały zużywane mają być podawane zgodnie z wykazem artykułów do planowania zaopatrzenia Nr 29 b (wydawnictwo P.K.P.G.). Natomiast jeśli chodzi o sposób wypełniania rubryk wzoru G.M.-5 to ma być przystosowany do specyfiki procesu technologicznego i mają go określić szczegółowo instrukcje wykonawcze ministerstw. Przez ustalenie nomenklatury materiałów oraz rubryk wzoru instrukcja bardzo utrudniła możliwość uwzględnienia specyfiki procesu technologicznego. Właśnie ta specyfika wymaga bardzo często odstępstwa od wykazu Nr 29 b, nawet na szczeblu ministerstw lub P.K.P.G., nie mówiąc już o przedsiębiorstwie, oraz odstępstwa od rubryk ustalonych na wzorze G.M.-5. Wystarczy nadmienić, że istnieją takie procesy technologiczne, gdzie oprócz wagi rzeczywistej zużywanego materiału chodzi również o uwzględnienie składnika, jak np. żelaza czy stego w rudach żelaza, cynku w rudzie cynku itp. Nomenklatura materiałów ustalona dla wzoru G.M.-5 jest również niewystarczająca. W przypadku gdy na dany wytwór zużywa się kilka materiałów (wsad), często powstaje konieczność odstępstwa od wykazu Nr 29 b.

Wydaje się, że przy opracowaniu wzoru G.M.-5 temat został niesłusznie zwężony wyłącznie do zużycia materiałów na jednostkę wytworu. We wzorze G.M.-5, podobnie jak w uzasadnieniach do planu, powinno chodzić o powiązanie wyznanego we wzorze G.M.-4 lub innym, osiągniętego zużycia z wielkością produkcji lub innego odniesienia oraz o powiązanie zużycia z pewnymi warunkami technologicznymi, w jakich proces produkcyjny przebiegał w okresie sprawozdawczym. Wyrazem tych warunków są, poza zużyciem materiałów na jednostkę wytworu, również uzyski, odpady, wybraki, straty oraz proporcje w zużyciu poszczególnych materiałów, w przypadku gdy na dany wytwór zużywa się jednocześnie kilka materiałów.

Gdyby w instrukcji uwzględniono wymienione elementy nie byłoby zapewne jednego tylko wzoru G.M.-5, ale więcej tego typu i to w ilości na pewno większej niż liczba wzorów uzasadnienia przewidzianych instrukcją PKPG o planowaniu zaopatrzenia.

Można powiedzieć, że dotychczas instrukcja G.U.S. nie rozwiązuje w sposób zadowalający sprawy sprawozdań z tych elementów planu zaopatrzenia, które zawarte są w formularzach uzasadnienia zużycia względnie zapotrzebowania. Być może, że źródło takiego rozwiązania sprawy tkwi w tym, że duża ilość danych występujących we wzorach formularzy uzasadnienia wchodzi w zakres bezpośrednich zainteresowań pionów innych niż zaopatrzenie, jak np. pionu techniki czy produkcji. Na podkreślenie zasługuje fakt, że sprawozdania w formie uzasadnienia stosowane w planie zaopatrzenia, od dawna są opracowane w działach produkcji lub techniki, do których zaopatrzeniowiec często dociera. Instrukcja w sprawie sprawozdawczości z zaopatrzenia po-

winna jednak w koordynacji ze sprawozdawczością dla innych pionów (gdy zajdzie tego konieczność) dostarczyć komórkom zaopatrzenia odpowiednio opracowanych danych uzasadniających odchylenia w zużyciu materiałów w stosunku do planu. Tego rodzaju sprawozdania zastąpiłyby w wielu przypadkach opisowe wyjaśnienia przyczyn odchyleń od planu, które są wymagane przez instrukcję G.U.S. a poza tym zrealizowałyby zasadę uwzględnioną w instrukcji P.K.P.G. o planowaniu zaopatrzenia, że prawidłowe opracowanie i analiza planu zaopatrzenia może nastąpić poprzez organiczne związanie zaopatrzenia z innymi częściami narodowego planu gospodarczego. Prawidłowe sprawozdanie w formie uzasadnienia zużycia, dostaw i zapasów, co w świetle uchwał II Zjazdu P.Z.P.R. na odcinku obniżki kosztów własnych, ma dla zaopatrzeniowców podstawowe znaczenie.

Ponadto dodać należy, że instrukcja G.U.S. pomija zupełnie sprawozdawczość dotyczącą danych określających uzasadnienie zapotrzebowania (dostaw) na działalność budowlano-montażową, mimo że w planie istnieją liczne formularze tego typu.

4. Pozostałe wzory sprawozdawcze.

Jeśli chodzi o wzory G.M.-6 i G.M.-7 to wydaje się, że należałoby ich liczbę powiększyć, uwzględniając np. przychód złomu w hutnictwie, który nie jest odprzedawany jednostce skupu (CZGZ).

Odnośnie rubryki 7 we wzorze G.M.-6 „zuży-

cie własne do przetopu“ należałoby dać wyjaśnienie, że do zużycia tego należy zaliczać tylko złom własny, a nie przychodzący z dostaw CZGZ.

We wzorze G.M.-9 należałoby zrezygnować z wymieniania nazw pozycji (rubr. 1), a to z tego względu, że poszczególne pozycje muszą przy konkretnym wypełnianiu wzorów otrzymać niejednokrotnie odmienne brzmienie. Na przykład w przypadku sprawozdania z planu rozdziału złomu zachodzi konieczność podania wysokości dostaw z dużej liczby ministerstw. Sprawa zapasów wymaga wyraźnego określenia, że chodzi tu o zapas na hutach oraz o zapas w C.Z.G.Z.; ponadto istotne jest tu podanie w zapasie rodzaju złomu (przerobiony, nieprzerobiony).

Reasumując, można by stwierdzić, że instrukcja G.U.S. posiada jeszcze szereg poważnych usterek, które należałoby usunąć.

Przy rozwiązywaniu problemu sprawozdawczości w zakresie zaopatrzenia należałoby dążyć do uwzględnienia dwóch podstawowych warunków:

1) przy rozbudowaniu sprawozdawczości nie powodować skomplikowanych i nadmiernych prac;

2) zapewnić poszczególnym szczeblom organizacyjnym sprawozdania w zakresie rzeczywiście niezbędnych danych potrzebnych dla bieżącej kontroli realizacji planu oraz dla poprawnego opracowania projektu planu zaopatrzenia na następny okres planowy.

JAN WOJTASIK

Bilansowa metoda opracowania planu zaopatrzenia w przemyśle skórzanym

Dotychczasowa praktyka planowania zaopatrzenia w przemyśle skórzanym (futrarskim, białoskórnictwem) powodowała szereg niezgodności w kosztach materiałowych między planem zaopatrzenia (w wartości zużycia) a planem kosztów. Analiza metody przyjętej do opracowania planu zaopatrzenia wykazywała jej poprawność ponad wszelką wątpliwość. Uporczywie dociekania przyczyny niezgodności w ciągu dwóch ostatnich lat wreszcie ją ujawniły. Uchwycenie istoty powstania różnic wymaga wprowadzenia do prac planistycznych szeregu dodatkowych elementów, mianowicie całego kompleksu bilansów rocznych i zestawień obrotu skór we wszystkich fazach złożonej produkcji futrzarskiej. Zgodnie ze stanem faktycznym, planista zaopatrzenia zobowiązany jest z konieczności do przeprowadzenia szczegółowych badań, wyliczeń, obejmujących magazyn i wszystkie fazy produkcji łącznie z magazynami wyrobów gotowych (typowych półfabrykatów). Są to:

- magazyn skór surowych,
- faza wyprawy (garbowania, barwienia w białoskórnictwie),
- magazyn skór wyprawionych,
- faza uszlachetniania i barwienia w futrzarstwie,
- magazyn skór uszlachetnionych,

— faza konfekcjonowania ze skór wyprawionych,

— faza konfekcjonowania ze skór uszlachetnionych.

Specyfika przemysłu futrzarskiego i białoskórnictwa skłoniły CZP do rozszerzenia zakresu sprawozdawczości z wykonania planu zaopatrzenia (P-19, GM-4) poza ramy magazynu skór surowych. Wymaga tego konieczność życiowa. Zdarza się bowiem, że zakład robi alarm, grozi postojem z powodu braku skór surowych w magazynie. Istniejące jednak zapasy produkcji nie zakończonej (robót w toku) bardzo często mimo to dają gwarancję wykonania planu produkcji w najbliższej dekadzie czy miesiącu. Nadmierna zapobiegliwość zakładów, świadome usuwanie surowca z magazynu, pakowanie go ponad planową potrzebę do „namoków“ (faza wyprawy, garbowania) — jest obecnie częstym zjawiskiem naszych zakładów. Ten wzgląd właśnie wymaga objęcia kontrolą przez zaopatrzenie całości obrotów surowcowych i wszystkich faz produkcji. Oczywiście, że kontrola dotyczy wyłącznie ustalenia ilości, a nie dotyczy celów zużycia ustalonych przez pion techniczno-produkcyjny.

Wymagania te, stawiane przez CZP pracownikom zaopatrzenia przedsiębiorstw, są może wygórowane, ale mimo wszystko konieczne. Zmu-

szają one zaopatrzeniowca do bliższego i ściślej-
szego kontaktu z produkcją. Efektem tego jest
pełne panowanie nad sytuacją w dniach alar-
mu — często nieuzasadnionego — ze strony pio-
nu produkcji.

Podajemy prosty przykład sporządzenia planu
zaopatrzenia w przemyśle futrzarskim, który ce-
chować będzie zgodność wyniku z planem kosz-
tów.

**Wytyczne (wstępne dane), które musi zaopa-
trzeniowiec otrzymać lub ustalić do planu zaopa-
trzenia**

A. Z a d a n i a p r o d u k c y j n e
(o t r z y m a n e z C Z P):

Wyrób: skóry baranie i konfekcja z nich:

- a) wyprawa 50.000 szt.,
- b) uszlachetnienie (nutriety) 24.000 szt.,
- c) kozuchy kryte 3.330 szt.,
- d) błamy bar. nutrietowe 4.350 szt.,
- e) sprzedaż skór: 5.000 szt. wyprawionych.

U w a g a : Rozumowanie w CZP było mniej
więcej takie: Dostawy 50.000 szt., na konfekcję
zapotrzebowaną przez CHPS przy normie 6,5
szt. skór na jeden kozuch = 21.645 szt. skór oraz
4.350 po 5 skór na błam = 21.750 sztuk skór

Razem 43.395 sztuk skór

plus 5.000 na sprzedaż i reszta, tj. 1.605 na uzu-
pełnienie zapasów względnie rezerwa na „braki”
czy „sztuki niestandardowe”. W niektórych par-
tiach surowca z województw wschodnich i cen-
talnych pozycje te przekraczają 5%.

W grę wchodzi tu także wielkość poszczegól-
nych sztuk. Zachodnie sztuki mają średnio
55 dcm², a z wschodnich województw — tyl-
ko 45.

B. W y t y c z n e u z u p e ł n i a j ą -
c e p r z e d s i ę b i o r s t w a :

- f) przewidywany zapas początkowy
w magazynie skór surowych 2.700 szt.

Ilość produkcji
3.300 kozuchów krytych
4.350 błamów bar. nutriet.

Norma zużycia
6,3 szt. (2,8 m²)
4,8 szt. (2,40 m²)

Zużycie całkowite
21.000 szt. skór wypr.
20.800 szt. skór wypr.

- g) przewidywany zapas początkowy
w wyprawie 1.000 szt.
- h) przewidywany zapas początkowy
w uszlachetnieniu 400 „
- i) przewidywany zapas początkowy
w konfekcji 240 „
- j) przewidywany zapas początkowy
w magazynie skór wyprawionych 460 „
- k) przewidywany zapas początkowy
w magazynie skór uszlachetnio-
nych 140 „

R a z e m 4.940 szt.

- l) norma zużycia (po wyznaczeniu zadań w
zakresie oszczędności): dla kozucha —
6,3 szt. dla błamu — 4,8 szt.

- m) normy zapasów w dniach.

Miejsce zapasu	Magazyn skór su- rowych	Wyprawa	Uszlachetn.	Magazyn skór		Konfekcja z wypr. i uszlachet.
				wypraw.	uszlach.	
Dni ...	15	18	7	10	15	7

U w a g a : Podane liczby są dowolnymi liczbami przykładowymi.

Plan zużycia

Wyliczeń dokonuje się — na razie — w oparciu
o podane (punkt A i B) wytyczne. Pod pojęciem
„zużycie” rozumieć należy „rozchód”.

C. F a z a w y p r a w y

Plan produkcji ustala 50.000 szt. Żadne dodat-
kowe wyliczenia nie są potrzebne.

D. F a z a u s z l a c h e t n i e n i a

Plan produkcji ustala 24.000 skór. Wyliczenia
inne niepotrzebne.

E. F a z a k o n f e k c j o n o w a n i a

Zbioreczy bilans skór futrzarskich-baranich na r

Tabela nr 1

L.p.	•Wyszczególnienie	Maga- zyn skór suro- wych	W wy- prawie	Maga- zyn skór wypra- wionych	W uszla- chetnie- niu	Maga- zyn skór uszla- chetnio- nych	Hala konfekcji		RAZEM	UWAGA
							ze skór wypra- wionych	ze skór uszla- chetnio- nych		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Zapasy początkowy	2.700	1.000	460	400	140	100	140	4.940	(4.940))
2	Przychód z zakupu	w 50.950	—	—	—	—	—	—	50.950	(50.950)
3	Przychód z własnej prod.	—	s 51.500	50.000	l 24.260	24.000	f 21.308	c 21.065	192.133	
4	R a z e m	u 53.650	r 52.500	m 50.460	k 24.660	h 24.140	e 21.408	21.205	248.023	55.890
5	Rozchód do produkcji	s 51.500	50.000	l 24.260	24.000	c 21.065	21.000	a 20.800	212.625	(47.987)
6	Rozchód do produkcji (k)	—	—	f 21.308	—	—	—	—	21.308	
7	Sprzedaż	—	—	o 4.002	—	i 2.185	—	—	6.187	(7.903)
8	Zapasy końcowe	t 2.150	p 2.500	n 890	j 660	g 890	d 408	b 405	7.903	
9	Norma zapasu w dniach	15	18	7	10	15	7	7		

U w a g a : 1) liczby nie oznaczone (z lewej ich strony) literami są wzięte z założeń produkcyjnych i z planu
zużycia (punkty 2 i 3).

2) litery od a do w oznaczają kolejność wyliczeń i rozumowania. Tok rozumowania na stopniu przed-
siębiorstwa winien przebiegać od końcowych efektywów produkcyjnej działalności, które uważamy za coś niezmiennego
w sensie „najmniejsze zadanie do wykonania”.

Tok wyliczeń i rozumowania przy wyliczaniu składników bilansu zbiorczego.

Wyliczenia rozpocząć należy od końca tj. od konfekcji.

R u b r. 9

a) Ilość zużycia do gotowej konfekcji 20.800 skór uszlachet. z planu zużycia (p. E),

b) Norma zapasu: $(20.800 : 360 \times 7) = \text{ok. } 405$ (liczba zaokrągl.). Liczby (a) + (b) = sumie strony rozchodu i przychodu = 21.205.

c) Konieczny przychód: $(20.800 + 405 - 140) = 21.065$.

U w a g a : Zapasy początkowe należy wpisać, bo są założone; podobnie wpisać wszystkie założone rozchody (zużycie) z planu zużycia, bądź z planu produkcji

R u b r. 8.

Zużycie jest znane; znany jest również zapas początkowy.

d) Norma zapasu: $(21.000 : 360 \times 7) = \text{ok. } 408$.

e) Razem strony rozchodowej: $(21.000 + 408) = 21.408$.

f) Przychód: $(21.408 - 100) = 21.308$.

R u b r. 7.

Należy wpisać zapas początkowy, przychód i zużycie (c), które są znane i pochodzą z wyliczenia w rubryce 9.

g) Norma zapasu: $(21.065 : 360 \times 15) = \text{ok. } 890$.

h) Razem strony przychodowej i rozchodowej: $(24.000 + 100) = 24.100$.

i) Sprzedaż = nadwyżka ponad ustalony przychód w rozchodzie = $(24.140 - 21.065 - 890) = 2.185$. W planie produkcji — nie było to przewidziane. Jest to okazja do powiększenia ilości konfekcji „błamów“, co jednak wymaga zgody odbiorcy i CZP. Można bez pytania się CZP zmniejszyć pulę dostaw skór surowych.

R u b r. 6.

Znane są: zapas początkowy, rozchód z planu produkcji.

j) Zapas końcowy = $(24.000 : 360 \times 10) = 660$.

k) Suma strony rozchodowej i przych. = $24.000 + 660 = 24.660$.

l) Przychód = $24.660 - 400 = 24.260$.

R u b r. 5 — m a g a z y n s k ó r w y p r a w i o n y c h.

Cała strona przychodowa jest znana: stan początkowy i przychód z wyprawy. Wpisujemy przeto po pozycji 4 sumę

m) = $(460 + 50.000) = 50.460$.

Po stronie rozchodowej znamy już (1) = rozchód do uszlachetnienia (rubr. 6 poz. 3) i (f) = rozchód do konfekcji (rubr. 8 poz. 3). Obie te liczby rozchodu przyjmujemy, jako wielkość zużycia i dla niej wyznaczamy normę zapasu na 7 dni (wskaźnik zatwierdzony przez CZP), co da:

n) = $(24.260 + 21.308) : 360 \times 7 = \text{ok. } 890$.

o) Zestawiając teraz strony przychodową z rozchodową, otrzymamy różnicę (o) = $(50.460 - 24.260 - 21.308 - 890) = 4.002$. W zadaniach produkcyjnych przewidziano wprowadzić na sprzedaż 5.000 sztuk, ale nie liczono się z potrzebą utrzymania pełnej normy zapasu w fazie „w wy-

prawie“. Gdyby sprzedaż ta była bezwarunkowo konieczna, należałoby zapas końcowy $p = 2.500$ pomniejszyć o 998 i wtedy przychód rubr. 5 poz. 3 wynosiłby nie 50.000, a 50.998. Z uwagi jednak na wykrycie możliwości sprzedaży 2.285 skór uszlachetnionych niema potrzeby uszczuplania normy zapasu (p) w wyprawie.

R u b r. 4 — w w y p r a w i e.

Znany jest rozchód z planu produkcji (p. A, a) 50.000.

p) Dla takiego zużycia (rozchodu) ustalić należy zapas końcowy na 18 dni. $p = (50.000 : 360 \times 18) = \text{ok. } 2.500$.

r) Suma strony rozchodowej $r = 50.000 + 2.500 = 52.500$.

s) Konieczny przychód obliczyć: $(52.500 - 1.000) = 51.500$. Zapas początkowy jest założony wstępnie (p. B, g).

R u b r. 3 — m a g a z y n s k ó r s u r o w y c h.

s) Do pozycji 5 — rozchód do produkcji — należy wpisać liczbę z poz. 3 w rubr. 4: 51.500 w myśl zasady, że przychód na jednym koncie (rubryce), winien być rozchodem na innym koncie (rubr.)

t) Dla zużycia (rozchodu) 51.500 ustalamy normę zapasu $t = (51.500 : 360 \times 15) = \text{ok. } 2.150$.

u) Z kolei ustalić sumę rozchodu $(51.500 + 2.150) = 53.650$.

w) Znając zapas początkowy (patrz p. B, f) = 2.700 i sumę rozchodu $u = 53.650$, obliczyć konieczny przychód z dostaw zewnętrznych $w = (53.650 - 2.700) = 50.950$. Liczba 50.950 jest wielkością zakupu (zapotrzebowania) dla pełnego, 100%-owego zrealizowania zadań produkcyjnych.

Tablica zbiorczego bilansu skór i opisany przebieg wyliczeń obrazują metodę podejścia do ustalania całości zadań i warunków okresu planowego. Kierunek rozumowania (toku wyliczeń) „od końca“ jest na szczeblu przedsiębiorstwa uwarunkowany tym, że przedsiębiorstwo w praktyce ma ograniczoną możliwość wyboru jakości i ilości produkcji. Obie bowiem cechy są uzależnione od posiadanych urządzeń, przepustowości oraz od zapotrzebowania odbiorców (central handlowych). W takich warunkach istotnie założyć należy, jako stałą, względnie niezmienną, zadania produkcyjne, przedstawione w planie produkcji towarowej, a wszystkie pozostałe elementy pochodne, jako elementy elastyczne, zmienne, które muszą być podporządkowane celowi końcowemu i innym (wg niezależnych od planu produkcji kryteriów) rygorom, np. zatwierdzonym nomom zapasu i normom zużycia.

Nie na tym jednak koniec pracy planistycznej. Należy z kolei poruszyć sprawę kosztów materiałowych. I tu kryją się niebezpieczne zasadzki dla kierownika zaopatrzenia przedsiębiorstwa, źródła nieporozumień z komórką kosztów.

a) Zastanówmy się, co służy komórce kosztów za podstawę do ustalenia wielkości kosztów? Komórka kosztów wychodzi z wielkości produkcji towarowej. Z tablicy nr 1 weszłyby w rachubę następujące liczby:

- 1) 20.800 skór uszlachetnionych (rubr. 9, poz. 5) zużytych na konfekcję gotową,
 - 2) 21.000 skór wyprawionych (rubr. 8, poz. 5),
 - 3) 2.185 „ uszlachetnionych (rubr. 7, poz. 7),
 - 4) 4.002 „ wyprawionych (rubr. 5, poz. 7)
-
- 47.987 „ r a z e m

Wartość nakładów materiałowych tych 47.987 skór ustala się poprzez wartość planowego zakupu skór surowych i wartość chemikalii, użytych do wyprawy, bądź do wyprawy i uszlachetnienia przy skórach uszlachetnionych.

b) Jak natomiast postępował dotąd planista zaopatrzenia? Brał on ilość skór, wyznaczonych w planie produkcji, jako rozchód z wyprawy do magazynu skór gotowych. Do tego dodawał wartość zużycia materiałów pomocniczych dla tej ilości produkcji (50.000) skór wyprawionych i (24.000) uszlachetnionych. Na przestrzeni minionych 7 lat nie było ani jednego przypadku zgodności wyników między planem zaopatrzenia a planem kosztów. Jak wyżej w ust. a) wyliczono, zgodności tej nie mogło być. Jeśli zaś zgodność tę stwarzano poprzez manipulowanie ceną nabywania skór surowych — działo się to ze szkodą dla prawdy.

c) Zastanówmy się teraz nad drogą wyliczeń, obowiązującą planistę zaopatrzenia.

Jeżeli zgodzimy się z tym, że celem planu zaopatrzenia jest przede wszystkim ustalenie: 1) wielkości zapotrzebowania, 2) wielkości zużycia (rozchodu magazynowego), to musimy przyznać, że plan zużycia nie może pójść śladem komórki kosztów i ograniczyć swoje wyliczenia do zakresu planu produkcji towarowej.

Analizując kształtowanie się wielkości w tabeli 1 zauważymy, że racjonalna gospodarka przedsiębiorstwa wymaga bezwzględnie, aby zakupić 50.950 skór surowych, a nie tylko 50.000 (według planu produkcji); do wyprawy trzeba przekazać 51.500, do uszlachetnienia 24.260, do konfekcjonowania skór wyprawionych 21.308, a uszlachetnionych 21.065 sztuk. Wymaga tego utrzymanie na właściwym poziomie stanu zapasów końcowych.

Rubryka 10 tabeli 1 podaje w ujęciu syntetycznym sumy obrotów. Najbardziej interesującym dla nas zagadnieniem jest zmiana w wielkości stanów zapasów. Widzimy, że stan zapasów końcowych wzrasta o 2.963 = (7.903 — 4.940). Ilość zużycia skór wg wyliczeń na produkcję towarową wynosi 47.987
Dodajemy do tego ilość skór, stanowiących wzrost stanów zapasów 2.963

R a z e m 50.950

Liczba 50.950 jest wielkością zapotrzebowania (patrz tabl. 1 rubr. 3, poz. 2).

W ten sposób uzyskaliśmy wspólną bazę wyliczenia z komórką kosztów. Chcąc więc plan zaopatrzenia zakładów futrzarskich sprowadzić do wspólnego wyniku z planem kosztów, należałoby (przykładowo):

a) połączyć wszystkie stany początkowe i końcowe zapasów tak, jak w rubryce 10 w tabeli 1;
b) za rozchód przyjąć wielkości zużycia wyłącznie dla produkcji towarowej;

c) za przychód zaś — zakup skór surowych (z zewnątrz).

Metoda ta kryje w sobie pewne usterki. Zarzucić jej można mianowicie to, że komasując stany zapasów, nie bierze się pod uwagę różnorodności zakwalifikowania poszczególnych składników. Skóry surowe należą do grupy materiałów, pozostałe zaś składniki do grupy produkcji niezakończonych, a skóry wyprawione i uszlachetnione mogą być zaliczone nawet do produkcji gotowej. Jeśli więc w planie zaopatrzenia chcielibyśmy podać wartość stanu początkowego lub końcowego, otrzymalibyśmy wielkość zawyżoną. Suma rubryki „stanu zapasu“ byłaby nieporównywalna z odpowiednią wielkością, podaną w sprawozdaniach lub w planie obrotów materiałowych.

Stwierdzamy przeto, że pełna zgodność rubryki „wartość zużycia“ z planem kosztów pociąga za sobą niezgodności na innych odcinkach. Wypada więc zastosować znaną starą zasadę: „z dwojga złego — to mniejsze“.

Planista produkcji, czytając powyższe rozumowanie, zarzuci autorowi, że omawiana precyzja w ujmowaniu zróżnicowanych stanów zapasów jest zbędna, bowiem obowiązująca metoda nakazuje brać za punkt wyjścia równość stanów początkowych i końcowych w produkcji gotowej i produkcji niezakończonych. Założenie to jest bez wątplenia słuszne, gdy jest mowa o szczeblu CZP oraz o okresie II etapu prac. Mówiąc zaś o etapie III i o budowie planu zaopatrzenia przedsiębiorstwa, dysponujemy faktycznymi stanami zapasów, zatwierdzonymi normami stanów zapasów. Obie wielkości (faktyczne i normy) z całą pewnością się nie pokrywają... Gdyby istotnie tak było kiedyś, wówczas według dotychczasowej metody bilans przychodu i rozchodu skór futrzanych mógłby się ograniczyć do bilansu skór surowych, do obrotów magazynu skór surowych. Warunki obecne, chęć zwiększenia precyzji w planowaniu, chęć objęcia analizą wszystkich elementów i nadania im właściwego znaczenia każe nam szukać nowych dróg.

Przyjmując za niezmiennie: a) obowiązek zgodności wartości stanu początkowego w planie zaopatrzenia z bilansem, b) ograniczenie planu zaopatrzenia do grupy „materiałów“, należy wysiłek nasz skierować na takie skorygowanie wielkości planu zaopatrzenia, ażeby poprzez dodatkową operację, ale bez łamania budowy istniejącego planu zaopatrzenia, można było wyczytać właściwą wielkość zużycia — odpowiednik produkcji towarowej.

Kiedy wycenia się w przemyśle skórzanym stany początkowe zapasów, nie uzyskuje się zwykle zgodności z wartością w bilansie otwarcia. Powodem tego jest inna średnia gatunkowość (klasa) stanu faktycznego od średniej gatunkowości w planie zużycia.

Sprawę tę można rozwiązać w ten sposób, że przez dodatkową pozycję, przez dodanie lub odjęcie różnicy od wartości stanu początkowego w

planie i odjęcie lub dodanie tejże różnicy do wartości zapotrzebowania sprowadza się plan do stanu porównywalnego z pozycją w bilansie otwarcia. Jest to zasada nagięcia ujemnych skutków przy posługiwaniu się średnimi ważonymi do stanów faktycznych.

W przypadku różnic między wartością zużycia, ściślej mówiąc — rozchodu magazynowego, a wielkością kosztów materiałowych wskazane będzie postąpić podobnie. Należy jedynie ustalić metodę postępowania.

W praktyce możemy spotkać się z dwoma przypadkami:

A — kiedy planista sporządził bilans — jak w tablicy 1,

B — kiedy nie ma takiego bilansu, a są jedynie wytyczne produkcyjne.

Mając wielkości w tablicy 1, zsumujemy wszystkie pozycje, stanowiące „zbyt“. Są to: 4.002, 2.185, 21.000 i 20.800, razem 47.987. Jeśli przychód (poz. 2 rubr. 3) wynosi 50.950, a rozchód na produkcję towarową 47.987, część przychodu idzie na powiększenie stanu zapasów, mianowicie o $(7.903 - 4.940) = 2.963$ szt. Plan zaopatrzenia posiada w rubryce zużycia nie 47.987, lecz 51.500. należy przeto wyliczyć o ile 51.500 jest wyższe od 47.987. W naszym przykładzie $(51.500 - 47.987) = 3.513$ szt.

Dostosowany do planu kosztów plan zaopatrzenia winien więc posiadać taki wygląd:

	Zużycie	Norma zapasu	Zapas. pocz.	Zapotrzeb.
Ilość	51.500	2.150	2.700	50.950
Wartość	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
Poprawka ilości —	3.513	—	—	—
„ wartości	X ₅			
Zużycie netto	47.987			
Wartość zuż. netto	X ₆			

Umieszczenie poprawki może być dokonane albo tuż pod wierszem danej pozycji, albo też na arkuszu zbiorczym poniżej sumy pierwotnej.

W przypadku braku tablicy 1 wymagać trzeba posiadania przynajmniej sumy łącznych stanów zapasów we wszystkich fazach: przewidywane początkowe i normowane końcowe. Znając różnice wzrostu lub spadku stanów zapasów, można wyliczyć wielkość zużycia netto. Odejmując liczbę tę od rozchodu z magazynu skór surowych, otrzyma się różnicę, którą należy odjąć w przypadku wzrostu zapasu końcowego, a dodać w przypadku zmniejszania się tegoż zapasu.

Tok rozumowania na stopniu C Z P

Punktem wyjścia do ustalania zadań produkcyjnych dla branży przemysłu futrzarskiego są:

a) projekty zamówień odbiorców wyrobów przemysłu futrzarskiego,

b) zdolność produkcyjna zakładów futrzarskich,

c) baza surowcowa i baza materiałów pomocniczych.

Zajmiemy się obecnie ustaleniem zadań produkcyjnych w oparciu o bazę surowcową, zakładając, że pozostałe warunki są już spełnione.

Wytyczne dostaw daje Centralny Zarząd Skupu S.W. i S. Założmy, że wytyczne te przewidują 120.000 szt. baranich skór. Zapas początkowy wskazuje tabela 2.

Dysponując po stronie przychodu ilością 125.400, wolno nam będzie z ilości tej przeznaczyć do produkcji całą resztę po wydzieleniu normy zapasu (np. na 15 dni). Tym samym ilość 125.400 dotyczy dni $(360 + 15) = 375$. Norma zapasu $N_z = (125.400 : 375) \times 15 = 125.400 : 25 = 5.016$.

Tabela nr 2

Wyszczególnienie	Magazyn skór surowych	Wyprawa	Skóry wyprawione	Uszlachetnienie	Skóry uszlachetnione	Konfekcja ze:		Razem
						skór wyprawionych	skór uszlach.	
Zapas początkowy	5.400	2.000	920	800	280	200	480	10.080
Dostawy	120.000	—	—	—	—	—	—	—
Przychód własny	—	A	D	G	L	N	O	—
R a z e m	125.400	B	E	J	M	A	U	—
Rozchód	A	D	G	L	—	T	W	—
Rochód	—	—	H	—	O	—	—	—
Sprzedaż	—	—	I	—	P	—	—	—
Zapas końcowy	N _z	C	F	K	N	S	V	—
Wskaż. zapasu w dniach	15	18	7	10	7	7	7	—

$$\text{Rozchód (zużycie)} = 125.400 - 5.016 = 120.384 = (A)$$

Rozchód z magazynu skór surowych jest przychodem w wyprawie. Suma przychodowej strony $B = 120.384 + 2.000 = 122.384$.

Z kolei ustalamy obroty fazy wyprawy po stronie rozchodowej. Norma zapasu (np. 18 dni) $N_z = 122.384 : (360 + 18) \times 18$. Otrzymany iloczyn wpisujemy jako C =

$$\text{Rozchód D} = B - C.$$

Liczbę D przenosimy do rubryki „skóry wyprawione“; podsumujemy stronę przychodową; $E = 920 + D$.

Wydzielamy wskazaną przez odbiorców sprzedaż I, a różnicę $(E - I) : 367 \times 7 = F$.

Dalej $(E - F - I) = (G + H)$. Ilość G idzie na dalsze uszlachetnienie, a ilość H — na konfekcję. Wpisujemy jako przychód w odpowiednich rubrykach (6 i 8).

W rubryce „uszlachetnienie“ postępujemy jak „w wyprawie“:

$$I = (800 + G); K = I : (360 + 10) \times 10; L = I - K.$$

W rubryce „skóry uszlachetnione“:

$$M = (280 + L); N = (M : 367) \times 7; (M - N) = (O + P).$$

Ilość O wyznaczyć na konfekcję, a P — na sprzedaż skór uszlachet.

W rubryce „konfekcja skór wyprawionych“:

$$R = (200 + H); S = R : (360 + 7) \times 7; T = R - S.$$

W rubryce „konfekcja skór uszlachetnionych“:

$$V = (480 + O); V = U : (360 + 7) \times 7; W = U - V.$$

Każdy wiersz poziomy należy podsumować i sumę wpisać w rubryce razem.

Porównać strony zapasów : początkowy z końcowym, wyliczyć różnicę.

Tak sporządzony bilans jest podstawą do układania zadań produkcyjnych dla przemysłu, jako całości, i podległych przedsiębiorstw.

RACJONALNA GOSPODARKA MATERIAŁAMI

MICHAŁ KUBIAK

Z zagadnień racjonalnej gospodarki i planowania odpadów metali nieżelaznych

Oszczędna gospodarka materiałowa i pełne wykorzystanie surowców produkcyjnych — to jedna z wytycznych IX Plenum KC PZPR.

Urzeczywistnienie jej spowoduje wyrugowanie wszelkiego rodzaju marnotrawstwa z gospodarki narodowej i przyczyni się waleń do przyspieszenia wykonania Planu 6-letniego.

Nasz szybko rozwijający się przemysł zużywa z każdym rokiem coraz większe ilości metali nieżelaznych. Równocześnie rośnie ilość odpadów, pochłaniających przy powstawaniu poważne ilości cennych surowców. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że nasze kopalnictwo metali **nieżelaznych**, z wyjątkiem rud cynku i ołowiu, jest dopiero w rozbudowie i nie nadąża za wzrastającym zapotrzebowaniem, tak, że zmuszeni jesteśmy importować metale nieżelazne — to zagadnienie racjonalnego i pełnego wykorzystania wszelkich odpadów metali nieżelaznych dla potrzeb gospodarki narodowej urasta do problemu o ogromnym znaczeniu gospodarczym.

Akcja zbierania i wykorzystania odpadów przynosi już obecnie gospodarce narodowej olbrzymie oszczędności, dzięki objęciu nią prawie wszystkich materiałów. Specjalnie duże korzyści daje ona wtedy, gdy przedmiotem zbiórki są materiały produkowane z surowców importowanych, np. metali takich, jak aluminium, miedź, cyna, chrom, nikiel, kobalt, molibden, tytan itp. Cena tych metali wzrasta bowiem z roku na rok, przy czym nabycie ich napotyka na coraz większe trudności i połączone jest z wydatkowaniem cennych dewiz. Ale czy na odcinku wykorzystania odpadów i racjonalnego nimi gospodarowania wszystko już zostało zrobione na terenie zakładów, w których złom powstaje, oraz zakładów przerabiających odpady metali nieżelaznych? Ponieważ prawie wszystkie zakłady przemysłowe zużywają metale nieżelazne, jedne w większych ilościach, drugie w mniejszych, rzeczą ogromnej wagi jest, aby zakłady wykonywały ściśle zarządzenia, które nakładają na wszystkie jednostki gospodarcze obowiązek dokładnego zbierania odpadów z me-

tali nieżelaznych według gatunków metali (składu chemicznego) i form fizycznych (złom kawałkowy, otoczki itd.) pod jakimi występują. Przepisy normujące gospodarkę odpadami metali nieżelaznych w zakładach przemysłowych, streszczają się w zasadzie do tego, aby wszystkie powstające odpady z metali nieżelaznych zebrać, uchronić przed zniszczeniem, zanieczyszczeniem, pomieszaniem i odpowiednio zmagazynować w celu dostarczenia ich w stanie czystym do zakładów przerabiających.

Ponieważ zakłady przemysłowe zaopatrywane są przy dostawach metali nieżelaznych za pośrednictwem Centralnego Zarządu Zbytu Metali Nieżelaznych w atest składu chemicznego, rzeczą dużej wagi jest, aby zakład zgłaszający do upłynienia odpady metali nieżelaznych podawał w każdym wypadku skład chemiczny odpadów (na podstawie składu chemicznego surowca wyjściowego), co umożliwi bezpośrednie wykorzystanie odpadów w produkcji bez sporządzania analizy chemicznej. Ważne również jest zagadnienie ochrony odpadów metali nieżelaznych przed pomieszaniem z obcymi gatunkowo odpadami lub zanieczyszczeniami takimi, jak piasek, oliwa, smary itp.; eliminuje to konieczność poddawania odpadów, przed użyciem do ponownego ich przetopu, procesom oczyszczającym, które w dużym stopniu komplikują, przedłużają proces produkcji oraz zwiększają koszty produkcyjne.

Istnieją jednak jeszcze wypadki nieprzestrzeżenia przez zakłady przemysłowe obowiązujących przepisów, szczególnie na odcinku odpowiedniego sortowania oraz ochrony przed pomieszaniem i zanieczyszczaniem odpadów metali nieżelaznych. Bardzo często odpady dostarczone jako atestowane, przedstawiają wartość złomu zdekasyfikowanego, nie nadającego się do powtórnej produkcji. Z powodu nieodpowiedniego sortowania oraz zanieczyszczenia odpadów, przemysł przerabiający ponosi większe koszty, a tym samym gospodarka narodowa ponosi znaczne straty. Na zagadnienie to winno zwrócić uwagę kie-

rownictwo zakładów, pouczając odpowiednio za-
logę.

Oprócz złomu metali nieżelaznych istnieje jeszcze inne źródło, dotychczas mało wykorzy-
stane, z którego można uzyskiwać metale nie-
żelazne. Źródłem tym są najrozmaitsze związki
chemiczne, stanowiące odpady różnych gałęzi
przemysłów, jak tlenki, chlorki, fosforany, azo-
tany, siarczany metali nieżelaznych itd. Związki
te występują zarówno w stanie stałym, jak i płyn-
nym. Należą do nich najrozmaitsze ługi potra-
wienne, szlasy, popioły itd. Wszystkie te odpady
są wtórnymi surowcami metali nieżelaznych, na-
leży je zbierać w celu całkowitego ich wykorzy-
stania.

W Polsce mamy obecnie dosyć duże zapasy
różnych odpadów, zawierających metale nieże-
lazne, jak np. zapasy popiołów, szlamów, żużli
itd. z dużą procentową zawartością metalu, które
poddane przeróbce przyniosłyby gospodarce na-
rodowej olbrzymie oszczędności. Na odcinku wy-
korzystania odpadów metali nieżelaznych, jak np.
popiołów, szlamów, przemysł nasz poczynił już
pewne postępy; wykorzystane są szlasy miedzia-
ne, powstające w przemyśle kablowym — do pro-
dukcji siarczany miedzi, szlasy ołowiane, pow-
stające przy produkcji minii — do produkcji po-
lew kaflarskich; w przygotowaniu jest sprawa
przerobu popiołów mosiężnych i cynowych itd.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że zasoby te sta-
nowią niejednokrotnie poważną rezerwę, której
szybkie i racjonalne wykorzystanie umożliwi uży-
skanie surowca oraz oszczędność dewiz — sprawa
szybkiego opracowania metody odzyskania
metal z odpadów powinna być przedmiotem
szczególnego zainteresowania Ministerstwa Hut-
nictwa.

Szczególnie ważnym zagadnieniem, które po-
winno być rozpracowane, jest zagadnienie prze-
robu szlamów poanodowych, powstających przy
produkcji miedzi elektrolitycznej, w celu odzyska-
nia z nich cennych metali, jak złoto i srebro; waż-
nym zagadnieniem jest również przerób żużli
miedzianych, skrzepów miedzianych z zawarto-
ścią od 1,5—4% Cu, popiołów aluminowych itp.,
które zgromadzone na hałdach w zakładach me-
tali nieżelaznych oczekują na szybkie wykorzy-
stanie.

Oprócz problemu zbierania odpadów z metali
nieżelaznych, niezmiennie ważnym zagadnieniem
jest sprawa odpowiedniego planowania dostaw
tych odpadów.

Uchwała Prezydium Rządu Nr 849/53 z dnia
14 listopada 1953 r. w sprawie dostaw surowców
wtórnych, żeliwa i stali oraz metali nieżelaznych
i ich stopów w 1954 r. nakłada na resorty odpo-
wiednie kontyngenty odpadów metali nieżelaz-
nych, przewidziane do odstawy w ramach planu
na rok 1954.

Poniższa tabela ilustruje procentowo wykona-
nie planu zbiórki złomu metali nieżelaznych
w r. 1953 ważniejszych resortów i procentowy
plan zbiórki złomu na r. 1954 w stosunku do fak-
tycznego wykonania 1953 r.:

Wyszczególnie	Wykonanie Plan	
	1953 r.	1954 r.
Min. Hutnictwa	154,2%	76,0%
Min. Przem. Maszynowego	180,2%	74,3%
Min. Przem. Chemicznego	120,5%	84,3%
Min. Przem. Lekkiego	121,3%	96,7%
Min. Żeglugi	340,2%	35,9%
Min. Kolei	125,3%	93,7%
Min. Przem. Drobego i Rzem.	120,0%	89,8%
Min. Handlu Wewnętrznego	84,9%	106,5%

Jak z powyższego zestawienia wynika, plan
zbiórki złomu metali nieżelaznych w r. 1953 zo-
stał poważnie przekroczony. Świadczy to, że na
tym odcinku obserwujemy, oprócz dużej mobili-
zacji resortów przez odpowiednich pełnomocni-
ków, którzy czuwają nad wykonaniem planu,
również brak dokładnego rozeznania możliwości
zbiórki złomu. Dużym mankamentem na tym od-
cinku jest do chwili obecnej brak planowania
odpadów metali nieżelaznych w zakładach pro-
dukcyjnych; stąd niektóre resorty wysoko i to bez
specjalnego wysiłku, przekraczają ustalone w tym
zakresie zadania.

Plan zbiórki złomu na r. 1954 ustalony uchwa-
łą Prezydium Rządu Nr 849/53 z dnia 14 listo-
pada 1953 r. w świetle wykonania r. 1953 winien
być przez resorty uważany jako minimalny. Zo-
stał on opracowany na podstawie danych sta-
tystycznych za lata ubiegłe, a więc metodą sza-
cunkową, która w danym przypadku wyraźnie
zawiodła.

Innym zagadnieniem jest sprawa zbiórki złomu
metali nieżelaznych od prywatnych posiadaczy,
którą prowadzi Min. Handlu Wewnętrznego; jak
wykazuje tabela, plan ten nie został wykonany.

Odcinek ten, przynoszący poważne ilości zło-
mu metali nieżelaznych w ogólnym bilansie
zbiórki, winien być otoczony specjalną opieką rad
narodowych, które powinny wykonywać swoje
zadania przez cały rok, a nie od akcji do akcji.

Osobnym zagadnieniem, które należałoby prze-
pracować, jest zagadnienie cen za zbiórkę metali
nieżelaznych lub też innego rodzaju bodźców, za-
chęcających społeczeństwo w większym stopniu
do tej akcji.

Należałoby również więcej uwagi poświęcić
metodzie opracowania planów zbiórki odpadów
metali nieżelaznych w zakładach produkcyjnych
(czyli tzw. odpadów przemysłowych). Do odpa-
dów przemysłowych zaliczamy odpady produk-
cyjne, powstające na terenie zakładów produk-
cyjnych przy przeróbce hutniczej metali nieże-
laznych (popioły, zgary, żużle itd.) oraz odpady
powstające przy obróbce mechanicznej (wióry,
opilki, otoczki itp.); do odpadów przemysłowych
zaliczamy również złom z wybrakowanych lub
zużytych części maszyn i urządzeń.

Dotychczasowa metoda ustalania szacunko-
wych planów zbiórki odpadów z metali nieżelaz-
nych powinna być bezwzględnie zastąpiona me-
todą planowania zbiórki odpadów metali nieże-
laznych. Każdy zakład zużywający metale nieże-
lazne powinien planować ilość odpadów, powsta-
jących w poszczególnych działach produkcji, a za-

kłady przerabiające odpady metali nieżelaznych winny sporządzać plany zbiórki i wykorzystania tych odpadów, czyli tzw. bilanse odpadów.

Na rok 1955 centralne zarządy przy współpracy podległych zakładów powinny opracować plan zbiórki odpadów w oparciu:

1) o produkcję brutto i ustaloną normę odpadów na jednostkę wytworu,

2) o plan kapitalnych remontów, uwzględniający amortyzację maszyn lub też wymianę części maszyn z metali nieżelaznych.

Przykład obliczania ilości odpadów, powstających w zakładach produkcyjnych w wydziale rafinacji miedzi konwertorowej:

L. P.	Wyszczególnienie odpadów	miedź szybowa			miedź konwertorowa			itd.
		Produkcja	Norma odpadu na tonę miedzi	Ilość odpadu w tonach	Produkcja	Norma	Ilość	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	zgary							
2	skrzep							
3	miedziany żużle itd.							

Przy opracowaniu podobnego zestawienia ilość odpadów i zwrotów winna być ustalona indywidualnie dla każdego oddziału produkcyjnego w oparciu o produkcję brutto oraz ustaloną normę odpadów i zwrotów na jednostkę wytworu. Analogicznie powinna być obliczana ilość odpadów i zwrotów na jednostkę wytworu.

Przykład bilansu wykorzystania odpadów metali nieżelaznych w zakładach przerabiających:

Nazwy odpadów	Zgary	Skrzep miedziany	itd.
1	2	3	4
Przychód			
Stan na początku okresu			
Odpad z produkcji			
Razem przychód			
Rozchód			
Zużycie w wydziale rafinacji miedzi			
Razem zużycie			
Zapasy na koniec okresu			

Po ustaleniu ilości odpadów, które otrzymuje się przy produkcji, sporządza się plan ich wykorzystania. Należy przewidzieć jako regułę, pełne

wykorzystanie wszystkich odpadów i planować zużycie do produkcji zamiast świeżego materiału z zewnątrz, odpowiednio zmniejszając zapotrzebowanie w planie zaopatrzenia. Przy sporządzaniu planu zużycia odpadów należy uwzględnić ilość posiadanych odpadów w zakładzie na początku planowanego okresu. W zależności od źródeł przychodu, surowce zużywane w przemyśle hutniczym dzielą się na świeże i zwrotne. Do świeżych zaliczane są surowce dostarczane ze źródeł zewnętrznych, do zwrotnych — odpady, zwroty i produkty uboczne własnej produkcji. W bilansie materiałowym zakładów metali nieżelaznych i hut żelaza surowce zwrotne zajmują poczesne miejsce, poważniejsze, niż w zakładach jakiegokolwiek innej gałęzi przemysłu. Z punktu widzenia sposobu powstawania i zużywania materiały zwrotne w zakładach metali nieżelaznych są bardzo różnorodne. Specjalnie doniosłe znaczenie mają odpady metali nieżelaznych w odlewniach, walcowniach i warsztatach mechanicznych. Bilanse opracowane w zakładach winny być przesłane do centralnych zarządów, które sporządzają zbiorczy bilans odpadów i prześlą go do ministerstwa w celu opracowania planu zbiórki złomu w skali resortu.

Poniżej podaje się najbardziej typowy wzór zestawienia, służącego do celów rozliczenia odpadów:

L. p.	Źródła odpadów	Przew. wyk. 1954 r.			Plan na 1955 r.		
		Produkcja	% odpadu	Ilość odpadu	Produkcja	% odpadu	Ilość odpadu
1	2	3	4	5	6	7	8
A	Bieżące źródło odpadów:						
1	przy zużyciu: cynku formowanego, odlewów cynkowych itd.						
2	przy produkcji: odlewów cynkowych, stali pocynkowych						
B	Odpad amortyzacyjny (podać wg. ich powstania)						
C	Pozostałe źródła (podać jakie)						
D	Źródła ogółem						

Zestawione w powyższy sposób dane będą mogły służyć dla ustalenia mobilizującego planu zbiórki metali nieżelaznych oraz jako materiał do opracowania bilansów do Narodowego Planu Gospodarczego przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego.

Dotychczasowa metoda opracowania bilansów złomów metali nieżelaznych przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego, przy ustalonym przychodzie zbiórki złomu na podstawie szacunku oraz bez dokładnego rozeznania gatun-

ków złomów, utrudniała prawidłowe opracowanie bilansów złomów z metali nieżelaznych.

Aby usprawnić i pogłębić metodę opracowania bilansów złomów i odpadów metali nieżelaznych na rok 1955 w Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, należałoby wprowadzić obowiązek przedkładania razem z planem zaopatrzenia planu zbiórki odpadów (bilansów) metali nieżelaznych, jak również rozszerzyć nomenklaturę planowania złomów przez wprowadzenie podgrup, uwzględniających gatunek złomu, np. złom mosiądzu winien mieć podgrupy: złom odlewniczy, złom plastyczny, złom zdeklasyfikowany i popioły mosiądzu itd. Umożliwi to prawidłowe zaopatrzenie przemysłu w odpady, jak również pozwoli, przy opracowaniu planu rocznego, wy-

kryć dysproporcję w gatunkach złomu, a tym samym zapobiec w ciągu roku perturbacjom na odcinku zaopatrzenia przemysłu w odpowiednie odpady metali nieżelaznych.

Uregulowanie tego zagadnienia, które dotychczas wobec posiadania dużych zapasów złomu powojennego, nie było konieczne, staje się obecnie problemem ze względu na szybko rozbudowujący się przemysł metali nieżelaznych, szczególnie na odcinku zaopatrzenia w surowce do produkcji miedzi elektrolitycznej.

Złagodzenie tego problemu można osiągnąć tylko przez wprowadzenie planowej i racjonalnej gospodarki odpadami metali nieżelaznych, co winno być wzięte pod uwagę przy opracowaniu planu na rok 1955.

Z PRAC PTE

HENRYK WITKOWSKI

Działalność Sekcji Gospodarki Materiałowej w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym

W poprzednim numerze „Gospodarki Materiałowej” omówiliśmy niektóre prace Sekcji Gospodarki Materiałowej (SGM) w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym w zakresie: a) zadań wynikających z uchwał II Zjazdu PZPR dotyczących obniżenia kosztów produkcji przez obniżenie kosztów zaopatrzenia; b) planowania zaopatrzenia.

Obecnie omówimy inne prace SGM. **Zespół Obrotu** dyskutował nad referatem Jerzego Bengoma w sprawie uproszczenia techniki oraz urealnienia prac bilansowania materiałów.

Zespół Zapasów kontynuował dyskusję nad zasadniczymi pojęciami w zakresie normowania zapasów. Z tezami tej dyskusji, przygotowanymi w referacie Henryka Witkowskiego zapoznaliśmy czytelników w Nr 15—16 „Gospodarki Materiałowej”. Jednym z ważniejszych problemów tej dyskusji jest pojęcie *normy zapasu*. Zespół zaproponował następującą jej definicję: *norma zapasu określa prawidłowy stan środków obrotowych produkcji (spożycia) zaangażowanych w okresie planowym w produkcji lub w obrocie*.

Definicja ta niewątpliwie wymaga wyjaśnień, bowiem na tle dotychczasowej mieszaniny pojęć w tej dziedzinie może być niezrozumiała. Po pierwsze definicja ma postać ogólną, to znaczy dotyczy wszelkich zapasów, a więc zapasów produkcyjnych w magazynach materiałowych, zapasów w produkcji w toku, zapasów wyrobów gotowych u producentów oraz zapasów obrotowych w przedsiębiorstwach (jednostkach) obrotu. Po drugie — definicja nie zawiera — co jest zresztą zrozumiałe — klasyfikacji poszczególnych rodzajów zapasów. Wymienione wyżej podano przykładowo według dotychczasowych pojęć. Po trzecie — w tym ujęciu definicja ma charakter teoretyczny, a dla potrzeb praktycznych niezbędne są definicje poszczegół-

nych rodzajów zapasów. Niewątpliwie jednak będą one opierać się na definicji ogólnej, jako mającej charakter nadrzędny. Właściwe ujęcie definicji ogólnej ma duże znaczenie dla ustalenia właściwych dalszych pojęć. Dlatego prosimy, aby osoby, które chcą zgłosić uwagi w tej sprawie lub wziąć udział w dyskusji nad nią zechciały porozumieć się z Sekcją Gospodarki Materiałowej w PTE (Warszawa, Nowy Świat 49).

Zespół Zaopatrzenia Technicznego ukończył dyskusję w sprawie skoordynowania prac nad jednolitym wykazem produktów, który ma zastąpić dotychczasowy wykaz statystyczny. Omawiany wykaz jest pomyślany w ten sposób, aby mógł służyć różnorodnym celom gospodarki narodowej, a więc głównie w celu: 1) planowania produkcji, obrotu, zaopatrzenia, handlu zagranicznego, 2) ewidencjonowania środków trwałych i obrotowych, 3) statystyki produkcji, obrotu, zaopatrzenia. Ze względu na sposób ewidencjonowania środki i przedmioty produkcji objęte tym wykazem dzielą się — zgodnie z ogólnie przyjętą zasadą — na środki obrotowe i środki trwałe.

Prace nad wykazem produktów, które u ostatecznych użytkowników ewidencjonowane są jako środki obrotowe, zostały w zasadzie zakończone przez Główny Urząd Statystyczny. Natomiast w toku są prace nad ustaleniem wykazu produktów stanowiących środki trwałe, a więc przede wszystkim maszyn i innych urządzeń produkcyjno-eksploatacyjnych. Skomplikowanym zagadnieniem jest właściwa klasyfikacja tych produktów, która może mieć różne założenia: branżowość producentów, branżowość użytkowników (przykładowo maszyny dla przemysłu piekarniczego, papierniczego itd.), ogólne zastosowanie niektórych maszyn (przykładowo silniki elektryczne), podział ze względu na sposób wykorzystania w produkcji (maszyny produkcyjne, pomocnicze, laboratoryjne itp.). Jest oczywiste, że jednolity wykaz nie jest w stanie uwzględnić w s z y s t

kich tych kryteriów, lecz oprze się na takim, które ze względu na cel wykazu uznane zostanie za n a j w a ż n i e j s z e. W związku z tym wykaz mieć będzie charakter ramowy i dopiero na podstawie niego będzie można — w zależności od potrzeb — opracowywać wykazy (indeksy) na potrzeby poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej lub poszczególnych grup przedsiębiorstw (jednostek). Mimo to wykaz będzie dość szczegółowy, bo przewiduje się w nim ponad 100.000 pozycji (łącznie środków obrotowych i środków trwałych).

Zespół zaopatrzenia technicznego jest żywo zainteresowany przebiegiem prac nad ustaleniem

wykazu dotyczącego środków trwałych. Ale interesuje się tym też Biuro Pełnomocnika Rządu dla spraw przeprowadzenia powszechnej inwentaryzacji w kraju, ponieważ przeprowadzenie tej inwentaryzacji musi poprzedzić ustalenie klasyfikacji środków trwałych, według której dokonany zostanie spis. Wiadomo również, że pewne prace w zakresie klasyfikacji maszyn prowadził Polski Komitet Normalizacyjny. Dlatego Zespół Zaopatrzenia Technicznego zorganizował dyskusję przy udziale przedstawicieli zainteresowanych jednostek, w której uzgodniono pogląd, co do podjęcia środków mających zapewnić właściwą koordynację tej obszernej i trudnej pracy.

NASI KORESPONDENCI PISZA...

Kilka uwag o przemyśle odlewniczym

Walka o obniżenie kosztów własnych przez m. in. coraz oszczędniejsze gospodarowanie materiałami — oto jedno z podstawowych zadań naszych zakładów produkcyjnych, określonych uchwałami II Zjazdu Partii.

W wielu gałęziach przemysłu, w wielu przedsiębiorstwach i zakładach sprawie tej poświęcało się wiele uwagi. W ostatnim czasie jeszcze troskliwiej się nią zajęto. Są jednak także przedsiębiorstwa, nawet całe przemysły, które nie interesowały się zagadnieniem obniżenia koszt-

wego i procentowego braków do ogólnej ilości materiałów wsadowych. Taki nadzór ze strony Centralnego Zarządu Odlewnictwa był niedostateczny, a jego skutki dla całego przemysłu, a zatem i dla całej gospodarki narodowej — bardzo niepomysłne.

A więc przede wszystkim sprawa procentowych wskaźników wsadów złomu i surówki. Podana tabela ilustruje przykładowo, jak dalece praktyka odbiegała, tutaj od wskazań technologicznych.

Zakład/Produkcja	Wskaźniki wsadowe w %				Faktyczne wsady w %			
	Surówka	Złom żel.	Złom stal.	Mat. obieg.	Surówka	Złom żel.	Złom stal.	Mat. obieg.
Nowa Sól								
Tubingi	33	30	15	22	26,1	5,91	26,71	41,28
Wlewnice	45	25	15	15	47,47	29,68	11,78	11,07
Odlewy maszyn. wyższej jakości	30	—	50	20	29,57	10,73	30,98	28,72
Odlewy maszyn. niższej jakości	30	45	—	25	32,10	45,59	1,94	20,37
Kamienna								
Odlewy cienkość.	40	35	—	25	39,3	53,6	—	27,1
Końskie								
Odlewy cienkość.	35	40	—	25	35,6	40,12	—	24,28

tów własnych, co gorsze — nadal się nim nie interesują. Jako przykład ilustrujący zaniedbania w tym kierunku posłużyć mogą zakłady nadzorowane przez Centralny Zarząd Odlewnictwa.

W dziewięciu zakładach odlewniczych, w których zużycie materiałów stanowi około 90% zużycia we wszystkich zakładach podległych CZO, przeprowadzono kontrolę gospodarki materiałowej. Wynikiem tej kontroli było stwierdzenie, że zakłady nie przestrzegały przepisów zawartych w obowiązującej instrukcji metalurgicznej, która reguluje m. in. zagadnienia składowania materiałów wsadowych, norm zużycia, prowadzenia żeliwiaków (dyspozycji wsadowych) itp. Czynności Centralnego Zarządu ograniczały się jedynie do okresowego analizowania wskaźnika ilościowego i procentowego uzysku odlewów w stosunku do całości wsadu oraz wskaźnika ilości-

Ciekawe, że nieprzestrzeganie zalecanych wskaźników procentowych udziału określonych składników wsadu wcale nie było spowodowane trudnościami zaopatrzenia. Przyczyny tkwiły gdzie indziej, a mianowicie:

a) zakłady przy opracowywaniu zleceń namiarowych na poszczególne wytwory nie przestrzegały ściśle norm zużycia określonych recepturą wsadów lub wymienionych w instrukcji metalurgicznej;

b) dozowanie poszczególnych składników wsadu odbywało się bez wagi, „na oko“, co nie mogło przecież zagwarantować właściwego namiaru wsadu według dyspozycji wsadowych;

c) brak było międzyoperacyjnej kontroli technicznej, niedostateczna również była kontrola prowadzenia żeliwiaków podczas wytopów.

Skutkiem wymienionych niedociągnięć, np. w Dolnośląskich Zakładach Metalurgicznych faktyczny bezwzględny uzysk obniżył się o 17%, a ilość braków rzeczywistych w stosunku do przewidywanych wzrosła o 72%.

Dalej sprawa wsadów koksu. Porównanie planowanych wskaźników zużycia koksu na 1 tonę wsadu (według planów operacyjnych na 1953 r.) i wskaźników uzyskanych w okresie 11 miesięcy 1953 roku, przedstawia poważne odchylenia zarówno w górę jak i w dół.

Tabela 1

Zakład	Planowany wskaźnik	Uzyskany wskaźnik	Różnica —	Różnica +
Odlewnie żeliwa szarego				
Blachownia	0,1455	0,1465	1,5	
Kamienna	0,2001	0,2190		18,9
Końskie	0,1450	0,1472		2,2
Łódź	0,1527	0,1530		0,3
Niekłań	0,1594	0,1590	0,4	
Nowa Sól	0,1881	0,1849	3,2	
Radom	0,1308	0,1486		17,8
Węgierska Górka	0,1260	0,1260		
Odlewnie żeliwa ciągliwego				
Blachownia	0,1746	0,1711	3,5	
Zawiercie	0,2190	0,1940	25,0	

Jak z zestawienia tego wynika, niektóre zakłady (Blachownia, Niekłań, Zawiercie i Nowa Sól) posiadały demobilizujące, zawyżone **wskaźniki zużycia koksu**. Gorzej, że żadna z tych odlewni nie skorygowała wskaźników w planach na rok 1954. Jak wynika z analizy istnieją jeszcze realne możliwości oszczędnego planowania zużycia koksu.

I wreszcie sprawa uzysków i braków, co ilustruje następująca tablica:

Planowane i faktyczne wskaźniki uzysku i braków odlewów za okres 11 miesięcy 1953 r.

Nazwa zakładu	Uzysk		Braki		Nadlewy i leje		Zgar i rozpryski	
	Plan.	Fakt.	Plan.	Fakt.	Plan.	Fakt.	Plan.	Fakt.
Blachownia								
żeliwo szare	73,2	75,77	1,05	1,65	18,55	16,5	7,2	6,02
„ ciągliwe	65,79	46,58	4,39	17,83	22,82	30,25	7,0	5,34
Kamienna								
żeliwo szare	68,0	65,7	7,2	7,1	16,8	19,1	8,0	8,0
Końskie								
żeliwo szare	70,0	69,58	3,5	3,78	20,5	21,42	6,0	5,22
Łódź								
żeliwo szare	61,0	63,7	19,0	13,8	13,0	16,8	7,0	5,7
Niekłań								
żeliwo szare	66,3	63,9	11,2	12,8	15,5	17,0	7,0	6,3
Nowa Sól								
żeliwo szare	68,9	57,6	13,1	22,47	12,0	13,9	6,0	6,0
Węg. Górka								
żeliwo szare	69,9	70,1	7,3	7,58	16,8	16,3	6,0	6,0
Zawiercie								
żeliwo szare	41,0	37,7	4,67	5,3	45,73	50,4	8,6	7,6

Współzależność danych planowanych i faktycznych jest tu bardzo zróżnicowana. Nasuwa się ciekawe spostrzeżenie przy porównaniu odchyień istniejących pomiędzy liczbami wykazanymi w rubrykach braków i odchyleniami ujętymi w tabeli ilustrującej zagadnienie procentowych wskaźników wsadu, a mianowicie, że im wyższe jest w danym zakładzie przekroczenie zalecanego udziału

procentowego składników wsadu metalowego i koksu, tym wyższy jest procent uzyskiwanych braków — w stosunku do przewidywanego. I odwrotnie — im odchylenie od obowiązujących norm wsadowych jest mniejsze — tym mniejszy procent braków wykazują zakłady.

Ścisłe zatem stosowanie się do obowiązujących norm wsadowych (do instrukcji metalurgicznej) doprowadzi do prawidłowego przebiegu procesów produkcyjnych żeliwiaków, a co za tym idzie i do regularnego, zgodnego z założeniami planowymi uzysku produkcji i wielkości powstających braków.

Szczególnie jaskrawo zagadnienie powstania większej od przewidywanych ilości braków występuje w Dolnośląskich Zakładach Metalurgicznych, gdzie założenia planowe przewidywały powstanie przy produkcji odlewów 13,1% braków, a faktycznie uzyskano 22,4%, co stanowi ilościowo około 80% przekroczenia dopuszczalnej ilości braków planowanej dla wszystkich 9 zakładów. Zakładając bowiem, że w skontrolowanych zakładach ogólna ilość braków powstałych w okresie 11 miesięcy 1953 r. wynosiła 100% — to uzyskana ilość braków w tym okresie stanowiła w tych zakładach 132%.

Reasumując powyższe uwagi należy stwierdzić, że tak odlewnie jak i Centralny Zarząd Odlewnictwa powinny zmobilizować wszystkie siły do walki z dotychczasowymi niewłaściwymi metodami pracy. Walczymy bowiem o wielką sprawę ogólną — o podniesienie stopy życiowej wszystkich ludzi pracy. W walce tej nie może być wielkich i małych spraw, każda bowiem zmarnowana złotówka oddala od nas cel, do którego dążymy.

Chodzi o to, aby wszystkie istniejące możliwości poprawy wykorzystać. W przypadku zakładów odlewniczych trzeba:

1. ściśle przestrzegać wydanej przez CZO instrukcji metalurgicznej, przeprowadzać systematyczną kontrolę przebiegu procesów produkcyjnych, stosując:

a) opracowywanie zleceń namiarowych na poszczególne gatunki żeliwa, zgodnie z obowiązującymi normami zużycia i instrukcją metalurgiczną;

- b) międzyoperacyjną kontrolę techniczną oraz ścisłą kontrolę prowadzenia żeliwiaków podczas wytopów;
- c) dokładne dozowanie poszczególnych składników wsadów, co doprowadzi do otrzymania żeliwa o żądanych właściwościach;

2. w szerokim zakresie zaznajomić wszystkich pracowników zatrudnionych przy żeliwiakach z treścią instrukcji metalurgicznej i zobowiązać ich do przestrzegania jej w praktyce.

Jerzy Łosakiewicz

Narada w Stalinogrodzie

Wytyczona na II Zjeździe Partii linia osiągnięcia wydatnego wzrostu stopy życiowej ludności pracującej miast i wsi w ostatnich dwóch latach planu 6-letniego przez pogłębienie systemu oszczędności w całej gospodarce narodowej, przez likwidację marnotrawstwa surowców, tworzyw i materiałów, przez walkę z brakorobstwem — jest w pełni realizowana. Załogi przedsiębiorstw przemysłowych, budownictwa i rolnictwa na zebraniach partyjno-gospodarczych z zapalem wskazują na ogromne rezerwy i źródła oszczędności, jakie tkwią jeszcze w zbyt rozrzutnej, nieracjonalnej, a nawet marnotrawnej gospodarce materiałowej. Tysiące zobowiązań podejmowanych przez załogi przemysłu, budownictwa i rolnictwa dają już konkretny wkład w realizację uchwał II Zjazdu.

W przemyśle węgla kamiennego zorganizowano również w dniu 29 czerwca br. w Stalinogrodzie pod przewodnictwem Centralnego Zarządu Zaopatrzenia Ministerstwa Górnictwa naradę gospodarki materiałowej z udziałem: naczelników inżynierów kopalń, dyrektorów administracyjno-handlowych kopalń i zjednoczeń, kierowników działów zaopatrzenia i kierowników sekcji kontroli zużycia materiałów oraz przedstawicieli przedsiębiorstw budowlano-montażowych przemysłu węglowego.

Na naradzie dokonano oceny pracy służby gospodarki materiałowej w okresie 1951—1954, poziomu jej kwalifikacji zawodowych, powiązania w pracy ze służbą techniczną; omówiono zagadnienie uporządkowania gospodarki materiałowej od strony normatywno-instruktażowej i wreszcie efekty gospodarcze osiągnięte w tym okresie przez przedsiębiorstwa i zjednoczenia przemysłu węglowego.

Trzeba powiedzieć, że kolektywny wysiłek Ministerstwa, a w szczególności Działu Gospodarki Materiałowej Centralnego Zarządu Zaopatrzenia Ministerstwa, zjednoczeń, zarządów i zakładów w kierunku stopniowego i planowego porządkowania poszczególnych problemów gospodarki materiałowej na przestrzeni lat 1950—1954 dał w rezultacie poważny efekt, wyrażający się w znacznym polepszeniu gospodarności wielu zakładów górniczych. Było to możliwe do osiągnięcia dzięki temu, że personel komórek gospodarki materiałowej zrozumiał swoje zadanie i poznał właściwą drogę postępowania, prowadzącą do pożądaných wyników.

Ten niewątpliwý sukces służby materiałowej górnictwa nie zmienia faktu, że bardzo duża część zakładów górniczych nie znajduje się na należy-

tym poziomie pod względem racjonalizacji zużycia i gospodarowania materiałami. Stan obecny gospodarki materiałowej jest poważnym krokiem naprzód, jeśli porównamy go ze stanem gospodarki, jaki istniał np. w roku 1951. Daleki jest on jednak jeszcze od stanu, jaki powinien cechować zakłady, a osiągnąć wskaźniki zużycia najważniejszych materiałów dowodzą, że trzeba jeszcze dużego wysiłku kolektywnego służby gospodarki materiałowej, pionów technicznych i całej załogi, aby gospodarka materiałowa w górnictwie węglowym stanęła na odpowiednim poziomie.

Systematyczne przekraczanie od roku 1951 wskaźników zużycia drewna kopalnianego i materiałów wybuchowych, zastraszające wprost straty w transporterach gumowych, wyrażające się w skali rocznej kwotą ok. 140 milionów zł., świadczą o tym, że poziom gospodarki materiałami w górnictwie węglowym jest jeszcze bardzo daleki od tego, co nazywamy oszczędnym gospodarowaniem oraz, że na tym odcinku kryją się ogromne rezerwy do wygospodarowania, rezerwy sięgające setek milionów złotych.

Na tle oceny gospodarki materiałowej oraz na tle dyskusji, jaka wywiązała się na naradzie, wyłoniły się trzy zasadnicze kierunki działania.

Jednym z nich to dalsza stabilizacja i podniesienie kwalifikacji kadr komórek gospodarki materiałowej w kopalniach i zjednoczeniach, odciążanie tych komórek od zadań nie związanych z ich zakresem działania, a tak często im narzucających przez nie doceniających zagadnienia gospodarki materiałowej kierowników przedsiębiorstw.

Drugim — bodaj najważniejszym zadaniem — to wciągnięcie do zagadnień prawidłowego gospodarowania na dole w kopalni całego pionu technicznego od nadgórnika do naczelnego inżyniera. Dozór techniczny musi w pełni czuć się odpowiedzialny za wyniki gospodarki materiałowej, za utrzymanie na planowanym poziomie wskaźników zużycia, musi wreszcie ponosić konsekwencje marnotrawstwa materiałowego.

Wreszcie — aby efekty gospodarki materiałowej w kopalni mogły być w pełni osiągnięte — do sprawy oszczędności zużycia musi być wciągnięta cała załoga. Jej świadomość i poczucie wspólnej walki o obniżkę kosztów własnych przyczyni się w równym stopniu do osiągnięcia tych wielkich oszczędności materiałowych, jakie mogą być uzyskane.

Narada stalinogrodzka niewątpliwie stanie się punktem przełomowym na odcinku właściwego postawienia gospodarki materiałowej w górnictwie węglowym.

ZARZĄDZENIA I INSTRUKCJE

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego

nr 166 z dnia 27.VII.1954 r. (znak BI-ID-03)

w sprawie opracowania bilansów materiałowych, bilansów towarowych, planów rozdziału materiałów i szczegółowych bilansów dostaw na 1955 rok.

Na podstawie § 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. Nr 26, poz. 190 i Nr 61, poz. 478 oraz z roku 1950 Nr 22, poz. 188) zarządza się co następuje:

Rozdział 1. Zasady i tryb sporządzania bilansów i planów rozdziału materiałów.

§ 1.

1. Bilanse materiałów przeznaczonych na cele zaopatrzenia materiałowo-technicznego, wymienionych w Wykazie materiałów do projektu planu zaopatrzenia w ramach Narodowego Planu Gospodarczego na 1955 rok (wykaz Nr 30), stanowiącym załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 149 z dnia 6 lipca 1954 r. w sprawie planowania zaopatrzenia materiałowo-technicznego na 1955 rok (Biuletyn PKPG Nr 18, poz. 84) oraz bilanse artykułów przeznaczonych na cele zaopatrzenia rynkowego (bilanse towarowe) wymienionych na liście stanowiącej załącznik 1 do zarządzenia, powinny być opracowane zgodnie z zasadami ustalonymi niniejszym zarządzeniem.

2. W braku odmiennego postanowienia przepisy dotyczące bilansów materiałowych i planów rozdziału materiałów odnoszą się również do bilansów towarowych i planów rozdziału towarów.

§ 2.

1. Bilanse materiałów rozdzielanych przez Prezydium Rządu oraz przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego (PKPG) ustala PKPG w porozumieniu z ministerstwem, które opracowało projekt bilansu.

2. Bilanse materiałów rozdzielanych przez ministerstwa opracowują i ustalają te ministerstwa.

3. Podział materiałów na rozdzielane przez Prezydium Rządu, przez PKPG i właściwe ministerstwa, określenie jednostek zobowiązanych do opracowania projektów bilansów oraz nomenklaturę bilansów i planów rozdziału ustalają wykaz Nr 30 i załącznik 1 do zarządzenia.

4. Opracowanie bilansów i planów rozdziału materiałów w innej nomenklaturze niż ustalonej w wykazie Nr 30 i w załączniku 1 do zarządzenia wymaga zgody PKPG.

§ 3.

1. Projekty bilansów materiałowych opracowuje w zasadzie właściwa organizacja zbytu ministerstwa, z tym że ministerstwo ustala zakres prac bilansowych i nadzoruje ich przebieg oraz sprawdza zgodność opracowanych projektów z założeniami do Narodowego Planu Gospodarczego.

2. Jeżeli branżowa organizacja zbytu, do której należy wyłączne dysponowanie danym materiałem podlega innemu ministrowi niż zakłady wytwarzające ten materiał, lub jeżeli materiał pochodzi z importu, ministerstwa nadzorujące jednostki wytwarzające lub importujące materiał poleca, w porozumieniu z ministerstwem opracowującym projekt bilansu materiałowego, podległym jednostkom opracować dane dotyczące przychodu, rozchodu, zapasów danego materiału i strat powstałych poza produkcją — w zakresie działania tych jednostek dane te, po zaakceptowaniu przez właściwych ministrów, powinny być przesłane do ministerstw opracowujących projekty bilansów materiałowych.

3. Jeżeli organizacje zbytu, do których należy opracowanie projektów bilansów prowadzą zbyty tylko materiałów produkowanych przez jednostki tego resortu, ministerstwa nadzorujące jednostki które również wytwarzają ten materiał lub go importują i zbywają przez organizacje zbytu tego samego resortu opracują dane dotyczące przychodu, rozchodu, zapasów i strat danego materiału poza produkcją — w zakresie działania tych jednostek; dane te, po zaakceptowaniu przez właściwych ministrów, powinny być przekazane do ministerstw opracowujących projekty bilansów materiałowych.

§ 4.

W zakresie bilansów materiałowych obowiązują ogólne zasady opracowania Narodowego Planu Gospodarczego, wynikające z uchwały Prezydium Rządu Nr 346 z dnia 29 maja 1954 roku w sprawie opracowania Narodowego Planu Gospodarczego na 1955 rok.

§ 5.

1. W ramach prac przygotowawczych ministerstwa opracują wstępne projekty bilansów, których zadaniem jest wstępne ustalenie potrzeb materiałowych w skali krajowej.

2. Dane potrzebne do wstępnego bilansu ustala jednostka bilansująca drogą konsultacji z głównymi odbiorcami i głównymi dostawcami oraz na podstawie posiadanych danych dotyczących potrzeb materiałowych, przy uwzględnieniu założeń do planu ustalonych przez PKPG. Jednostki bilansujące nie mogą żądać danych do wstępnych bilansów w formie specjalnych zestawień lub innych opracowań.

3. Właściwe ministerstwa nadeślą wstępne bilanse w 2 egzemplarzach do PKPG, z tego 1 egzemplarz do Departamentu Bilansów Materiałowych a drugi do właściwego departamentu zaopatrzenia w terminie do dnia 1 września 1954 r.

4. W tym samym terminie właściwe ministerstwa przekażą do Ministerstwa Handlu Zagranicznego wycinki wstępnych bilansów materiałowych, dotyczące przyjętych do tych bilansów liczb importu i eksportu.

§ 6.

Ostateczne ustalenie projektów bilansów nastąpi na podstawie wycinków resortowych projektów planów zaopatrzenia, które ministerstwa nadzorujące odbiorców przekażą, niezwłocznie po ich opracowaniu, nie później jednak niż do dnia 1 września 1954 roku, wraz z uzasadnieniami — jednostkom bilansującym.

§ 7.

Projekty bilansów materiałów rozdzielanych przez Prezydium Rządu i przez PKPG powinny być przekazywane przez ministerstwa sukcesywnie, niezwłocznie po ich opracowaniu, nie później jednak niż do dnia 7 października 1954 r. do PKPG w dwóch egzemplarzach, z tego jeden egzemplarz do Departamentu Bilansów Materiałowych, a drugi do właściwego departamentu zaopatrzenia.

§ 8.

PKPG i ministerstwa rozdzielające materiały ustalają ostateczne bilanse materiałowe po uwzględnieniu zmian wynikających z planów uchwalonych w ramach Narodowego Planu Gospodarczego.

§ 9.

1. Po opracowaniu projektów bilansów ministerstwa przystępują niezwłocznie do sporządzania na ich podstawie projektów planów rozdziału materiałów.

2. Projekty planów rozdziału materiałów rozdzielanych przez Prezydium Rządu i przez PKPG ministerstwa przekażą PKPG (właściwym departamentem zaopatrzenia) w terminie do dnia 15 października 1954 r.

§ 10.

1. Po przeanalizowaniu projektów planów rozdziału i po uzgodnieniu ich z ustalonymi bilansami materiałowymi PKPG przedstawi Prezydium Rządu do zatwierdzenia plany rozdziału materiałów rozdzielanych przez Prezydium Rządu, a Przewodniczącemu PKPG — do zatwierdzenia plany rozdziału materiałów rozdzielanych przez PKPG.

2. Przed przedstawieniem planów rozdziału do zatwierdzenia, PKPG (właściwy departament zaopatrzenia) uzgodni protokolarnie z zainteresowanymi ministerstwami wysokość przewidzianych dla nich przydziałów materiałów rozdzielanych przez Prezydium Rządu lub przez PKPG. Spory co do wysokości przydziałów rozstrzyga w zakresie materiałów rozdzielanych przez Prezydium Rządu — Prezydium Rządu, a w zakresie materiałów rozdzielanych przez PKPG — Przewodniczący PKPG.

§ 11.

1. Plany rozdziału materiałów rozdzielanych przez ministerstwa zatwierdzają właściwi ministrowie.

2. Przed przedstawieniem projektów planów rozdziału do zatwierdzenia organizacje zbytu uzgodnią protokolarnie z ministerstwami nadzorującymi odbiorców wielkość planowanych dla nich przydziałów. Spory co do wielkości przydziałów rozstrzyga minister rozdzielający materiał.

§ 12.

1. Po uchwaleniu Narodowego Planu Gospodarczego przez Radę Ministrów, PKPG prześle zatwierdzone na rok 1955 plany rozdziału materiałów do właściwych ministerstw do wykonania.

2. Niezwłocznie po otrzymaniu do wykonania planów rozdziału materiałów właściwe organizacje zbytu sporządzą wyciągi przydziałów przyznanych dla ministerstw, wymienionych w tych planach i prześlą je do ministerstw.

§ 13.

PKPG może zażądać przedstawienia do wglądu projektów bilansów i planów rozdziału materiałów rozdzielanych przez ministerstwa.

Rozdział 2. Sposób sporządzania bilansów i planów rozdziału materiałów.

§ 14.

1. Bilanse materiałowe składają się z zestawień opracowanych zgodnie z wzorami B-1 i B-2, stanowiącymi załączniki 2 i 3 do zarządzenia.

2. Bilanse towarowe składają się z zestawień opracowanych zgodnie z wzorami B-1, B-2a i B-2b, stanowiącymi załączniki 2, 4 i 5 do zarządzenia.

3. Bilanse materiałów o charakterze mieszanym zaopatrzeniowo-rynkowym składają się z kompletu zestawień opracowanych zgodnie z wzorami B-1, B-2, B-2a i B-2b.

4. Do zestawień bilansowych dotyczących artykułów przeznaczonych w całości lub w części na cele zaopatrzenia rynkowego powinny być dołączone zestawienia wartościowe, podające średnie detaliczne ceny bilansowanego artykułu oraz wartości poszczególnych pozycji odnoszących się do zaopatrzenia rynkowego, obliczone zgodnie z zasadami ustalonymi pismem okólnym PKPG Nr 5 z dnia 5 lipca 1954 r. w sprawie stosowania cen bieżących, taryf i stawek płac przy opracowaniu Narodowego Planu Gospodarczego na rok 1955.

5. Opracowanie zestawień według wzorów B-2a i B-2b obowiązuje w stosunku do tych artykułów, w bilansach których (wzór B-1) ilość przewidziana na cele zaopatrzenia rynkowego przekracza 5% ogólnego przychodu.

6. Stosowanie odmiennych wzorów dla zestawień bilansowych może mieć miejsce wyłącznie za zgodą PKPG.

§ 15.

1. Zestawienie bilansowe według wzoru B-1 zawiera po stronie przychodowej pełny planowany przychód bilansowanego materiału ze wszystkich źródeł krajowych oraz z importu, a po stronie rozchodowej — planowany podział bilansowanego materiału na zaopatrzenie poszczególnych resortów, będących głównymi odbiorcami materiałów oraz ustala globalne ilości przeznaczone dla innych drobnych odbiorców, na zaopatrzenie rynkowe, na rezerwy państwowe i rezerwę PKPG, na zapasy u dostawców i na eksport.

2. Strona rozchodowa zestawienia według wzoru B-1 zawiera, w stosunku do głównych odbiorców materiału, dane dotyczące zarówno zużycia, jak i dostaw; bilansowaniu podlegają tylko pozycje określające dostawy.

§ 16.

1. Zestawienie według wzoru B-2 ustala planowany podział bilansowanego materiału na cele produkcyjno-eksploatacyjne i pozaprodukcyjne w resortach będących głównymi odbiorcami materiału.

2. Zestawienie według wzoru B-2, sporządzone oddzielnie dla każdego resortu wymienionego w bilansie, stanowi uzasadnienie zużycia i dostaw dla jednostek tego resortu.

3. Zużycie na cele działalności produkcyjno-eksploatacyjnej w resorcie (poz. A) dzieli się na zużycie na produkcję przemysłową (poz. A1), na produkcję budowlano-montażową (poz. A2) oraz na inną działalność produkcyjno-eksploatacyjną (poz. A3).

Poz. A1 obejmuje całą ilość materiału przewidzianego do zużycia na cele produkcji przemysłowej; poniżej —

w poz. 1a, 1b, 1c itd. należy podać zużycie na określoną produkcję, wymieniając podstawowe, najbardziej materiałochłonne rodzaje produkcji, normę zużycia materiału na jednostkę tej produkcji oraz zużycie na całą produkcję.

Poz. A2 obejmuje zużycie materiału planowanego na cele produkcji budowlano-montażowej z podziałem na inwestycje i kapitalne remonty wykonywane systemem zleceńiowym. Zużycie na cele budowlano-montażowe dotyczy wyłącznie zużycia materiałów do wykonania robót zleconych przedsiębiorstwom państwowym o charakterze budowlano-montażowym; zużycie materiałów do wykonania robót budowlano-montażowych siłami własnymi przedsiębiorstw, robót zleconych do wykonania budowlano-montażowym przedsiębiorstwom spółdzielczym lub indywidualnym rzemieślnikom jest zaliczana do zużycia na cele kapitalnych remontów i inwestycji wykonywanych sposobem gospodarczym (poz. B1 i B2). Do robót wykonywanych systemem gospodarczym są również zaliczane roboty wykonywane przez samodzielne oddziały wykonawstwa inwestycyjnego lub oddziały wykonawstwa inwestycyjnego (SOWI i OWI).

Zużycie materiałów w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych, przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych podległych Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli oraz Budownictwa Przemysłowego zalicza się do zużycia na cele produkcji budowlano-montażowej wykonywanej systemem zleceńiowym.

Poz. A3 służy do wykazania zużycia na inne cele działalności produkcyjno-eksploatacyjnej resortu, nie będącej produkcją przemysłową lub budowlano-montażową, np. zużycie węgla na przewozy kolejowe w Ministerstwie Kolei, zużycie nawozów w Ministerstwie Rolnictwa itd.

4. Zużycie na cele działalności pozaprodukcyjnej (poz. B) obejmuje zużycie na cele inwestycji i kapitalnych remontów wykonywanych systemem gospodarczym (poz. B1 i B2) oraz zużycie na inne cele działalności pozaprodukcyjnej (poz. B3), np. na cele akcji socjalnej, zaopatrzenia robotniczego itd., z wyodrębnieniem zużycia na cele bezpieczeństwa i higieny pracy.

5. Zaopatrzenie podległych ministerstwom jednostek budżetowych (poz. C) obejmuje zużycie materiałów w urzędach i instytucjach itp. jednostkach; dotyczy to wyłącznie zużycia materiałów typowych dla tych jednostek.

6. Poz. II obejmuje straty w postaci ubytków naturalnych powstających poza procesem produkcyjnym.

7. Poz. III i IV są alternatywne w zależności od tego czy w resorcie jako całości planuje się zwiększenie lub zmniejszenie dotychczasowych zapasów.

§ 17.

1. Zestawienia według wzorów B-2a i B-2b powinny być opracowane jako załączniki do zestawienia według wzoru B-1 w zakresie artykułów przeznaczonych w całości lub w części na cele zaopatrzenia rynkowego.

2. Zestawienie według wzoru B-2a przedstawia rozliczenie dostaw przewidzianych do zrealizowania bezpośrednio z zakładów produkcyjnych dla jednostek resortów wymienionych w bilansie. Wśród ministerstw wymienionych w poz. 1a, 1b, 1c itd. należy wymienić Ministerstwo Handlu Wewnętrznego w następujących dwóch pozycjach:

- 1) MHW — na potrzeby własne resortu (zaopatrzenie materiałowo-techniczne)
- 2) MHW — do dalszej odprzedaży ogółem, w tym:
 - a) konsumentom indywidualnym poprzez własne jednostki handlowe,
 - b) jednostkom innych resortów, przy czym należy wymienić resorty — głównych odbiorców.

W dalszym ciągu zestawienia należy wymienić dostawy na inne cele (wywóz, rezerwy itd.) o ile one następują bezpośrednio z zakładów produkcyjnych, a wśród nich wskazać planowaną wielkość sprzedaży bezpośredniej z zakładów produkcyjnych indywidualnym konsumentom.

3. Zestawienie według wzoru B-2b przedstawia rozliczenie sprzedaży przewidzianej do zrealizowania poprzez jednostki handlowe, podległe Ministerstwu Handlu Wewnętrznego lub innemu ministerstwu. W poz. 1a, 1b itd. należy wymienić resorty, dla których przyznane przydziały będą realizowane poprzez jednostki handlowe. W poz. 2 należy podać ilość bilansowanego artykułu przeznaczoną do sprzedaży bezpośredniej indywidualnym konsumentom.

4. Ilości materiału przewidziane dla poszczególnych resortów do dostawy bezpośrednio z zakładów produkcyj-

nych (wzór B-2a) oraz do dostawy pośredniej poprzez jednostki handlowe (wzór B-2b) powinny w sumie dać liczbę zgodną z odpowiednią pozycją ustaloną w zestawieniu według wzoru B-1.

§ 18.

1. Przy sporządzaniu bilansów towarowych stroną rozchodową należy ustalić na podstawie uzasadnionych zapotrzebowań nadesłanych przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego.

2. Zapotrzebowania o których mowa w ust. 1 Ministerstwo Handlu Wewnętrznego prześle równocześnie do PKPG w dwóch egzemplarzach, z czego jeden egzemplarz do właściwego departamentu zaopatrzenia, a drugi — do Departamentu Handlu.

§ 19.

1. Plany rozdziału materiałów bilansowanych należy sporządzić według wzoru B-3, stanowiącego załącznik 6 do zarządzenia.

2. Jeżeli jeden materiał jest dystrybuowany przez więcej niż jedną organizację zbytu, należy sporządzić odrębne plany rozdziału, obejmujące ilości należące do zakresu działania poszczególnych organizacji zbytu. Suma planów rozdziału materiału podlegającego dystrybucji przez kilka organizacji zbytu powinna być zgodna z liczbami ustalonymi w bilansie materiałowym.

Rozdział 3. Szczegółowe bilanse dostaw.

§ 20.

1. Po uzgodnieniu przydziałów na rok 1955 z resortami wymienionymi w planach rozdziału, właściwe organizacje

zbytu opracują szczegółowe bilanse dostaw, ustalające ilości materiałów jakie poszczególne przedsiębiorstwa produkujące dostarczą przedsiębiorstwom zużywającym w ramach umów planowych na rok 1955.

Dla opracowania szczegółowych bilansów dostaw ministerstwa nadzorujące dostawców przekażą jednostkom zbytu zadania produkcyjne podległych przedsiębiorstw, wynikające z ostatecznie uzgodnionych projektów planów produkcji, a ministerstwa nadzorujące odbiorców — specyfikacje materiałowe (rozdzielniki resortowe) z podziałem na przedsiębiorstwa.

Rozdział 4. Przepisy końcowe.

§ 21.

W związku ze zwolnieniem ministerstw i centralnych urzędów od obowiązku planowania potrzeb w zakresie materiałów zużywanych w drobnych ilościach, ministerstwa przewidzą w projektach bilansów i w projektach planów rozdziału materiałów zwiększone w porównaniu z poprzednimi latami ilości materiałów dla tzw. „drobnych odbiorców”. Realizacja potrzeb drobnych odbiorców odbędzie się na podstawie zamówień składanych przez odbiorców zgodnie z obowiązującymi przepisami o trybie zaopatrzenia materiałowo-technicznego.

§ 22.

Zaleca się by właściwe ministerstwa (organizacje zbytu) sporządziły według postanowień niniejszego zarządzenia bilanse innych materiałów niż wymienionych w Wykazie Nr 30.

Załącznik 1

Lista artykułów do bilansów towarowych Część A. Artykuły rozdzielane

Lp.	Nazwa artykułu	Jedn. miary	Opracowuje projekt bilansu	Rozdziału	Właściwa jedn. zbytu
1	2	3	4	5	6
1	Szynki	t	Min. Przem. Mięs. i Mlecz.	Rząd	CZP Mięsnego
2	Bekony	„	„	„	„
3	Wędliny (bez końskich)	„	„	„	„
4	Wędliny końskie	„	„	„	„
5	Podroby	„	„	„	„
6	Wyroby wędliniarskie	„	„	„	„
7	Kaszanki	„	„	„	„
8	Tłuszcze wieprzowe jadalne	„	„	„	„
9	Łój jadalny	„	„	„	„
10	Olej jadalny	„	Min. Przem. Roln. i Spoż.	PKPG	CZb. Przem. Tłuszcz.
11	Margaryna	„	„	„	„
12	Ceres	„	„	„	„
13	Mydło do prania	„	„	„	„
14	Mydło powszechne	„	„	„	„
15	Mydło toaletowe	„	„	„	„
16	Proszek do prania 12%	„	„	„	„
17	Proszek do prania 30%	„	„	„	„
18	Proszek do prania 45%	„	„	„	„
19	Mleko skondensowane	„	Min. Przem. Mięsn. i Mlecz.	„	CZP Mleczarskiego
20	Mleko w proszku	„	„	„	„
21	Masło	„	„	„	„
22	Śmietana	„	„	„	„
23	Sery tłuste	„	„	„	„
24	Sery półtłuste	„	„	„	„
25	Sery topione	„	„	„	„
26	Twaróg jadalny	„	„	„	„
27	Masa jajowa	„	„	„	CZP Jajcz.-Drob.
28	Proszek jajowy	„	„	„	„
29	Motocykle SHL *)	szt.	Min. Przem. Maszyn. (Min. Transp. Dr. i Lot.)	„	„Motozbyt“
30	Łóżka popularne i szpit.	„	Min. Przem. Maszyn. (Min. Przem. Dr. i Rzem.)	„	BZ Mebl Stal. i Galant. Metalowej
31	Łóżka internat. i koszar.	„	Min. Przem. Dr. i Rzem.	„	„
32	Łóżka dziecięce	„	„	„	„

*) na zaopatrzenie pozarynkowe przydziela Państwowa Komisja Etatów.

Część B. Artykuły nierozdzielane

Lp.	Nazwa artykułu	Jedn. miary	Opracowuje projekt bilansu	Właściwa jedn. zbytu
1	2	3	4	5
1	Płatki owsiane	t	Min. Skupu	CZP Młynarskiego
2	Makaron	"	Min. Przem. Roln. i Spożywczego	CZP Kawow. i Srodk. Spożywczych
3	Pieczywo żytnie	"	Min. Handlu Wewn.	ZP Piekarniczego
4	Pieczywo pszenne	"	"	ZSS, CRS i MHD
5	Pieczywo mieszane	"	"	"
6	Groch	"	Min. Skupu	Polskie Zakłady Zbożowe
7	Fasola	"	"	"
8	Namiastki kawowe	"	Min. Przem. Roln. i Spożywczego	CZP Kawow. i Srodk. Spożywczych
9	Piwo	tys. ltr.	"	CZP Piwowarsk. i Słodown.
10	Cukierki	t	"	CZP Cukiern.
11	Pieczywo cukiernicze	"	"	"
12	Czekolada	"	"	"
13	Galanteria czekoladowa	"	"	"
14	Kawa ziarnista	"	Min. Handlu Wewn.	CZ Hurtu Spoż.
15	Herbata	"	"	"
16	Ryż	"	"	"
17	Zapałki	skrzynia	Min. Przem. Drzewn. i Papiern.	CZP Zapalczanego
18	Przetwory owoc.-warzywne	t	Min. Przem. Roln. i Spożywczego	—
19	Wina i miody	tys. ltr.	"	—
20	Kapusta kiszona	t	Min. Handlu Wewn.	—
21	Ogórki kiszane	"	"	—
22	Drożdże	"	Min. Przem. Roln. i Spożywczego	ZP Drożdżowego
23	Wódki czyste i spirytus butelkowany	tys. ltr.	"	CZP Spirytusowego
24	Wódki gatunkowe	"	"	"
25	Ocet	"	"	"
26	Papierosy	tys. szt.	"	CZP Tytoniowego
27	Ryby słodkowodne bez karpia	t	Min. Przem. Mięsn. i Mleczarskiego	CZP Mięsnego
28	Karp	"	"	"
29	Sledź solony	"	"	"
30	Dorsz patroszony	"	"	"
31	Ryby wędzone	"	"	"
32	Marynaty rybne	"	"	CZP Rybnego
33	Konserwy rybne	"	"	"
34	Filety	"	"	"
35	Mebłe ogółem (wartość)	tys. zł.	Min. Przem. Drzewn. i Papierniczego	CHP Drzewnego
36	Krzesła gięte	tys. szt.	"	Spółnota Pracy
37	Krzesła stolarskie	"	"	"
38	Krzesła tapicerskie	"	"	"
39	Krzesła ogółem	"	"	"
40	Szafy mieszk. 2 i 3-drzw.	"	"	"
41	Kredensy kuchenne	"	"	"
42	Stoły mieszk.	"	"	"
43	Tapczany tapic. i higien.	szt.	"	"
44	Amerykanki i kozetki	"	"	"
45	Komplety nieoklej.-kuch.	kompl.	"	"
46	Komplety oklejane ogółem	"	"	"
47	Komplety oklejane sypialne	"	"	"
48	Komplety oklejane stołowe	"	"	"
49	Komplety oklejane inne	"	"	"
50	Porcelana stołowa	t/tys. szt.	Min. Przem. Mat. Bud.	ZZ Szkła i Porcelany
51	Porcelit stołowy	"	"	"
52	Fajans stołowy	"	"	"
53	Szkło stołowe	"	"	"
54	Kamionka (naczynia)	"	"	"
55	Naczynia kuch. emaliowane	t	Min. Hutnictwa	BZ Wyr. Blasz.
56	Naczynia kuch. aluminiowe	"	"	"
57	Naczynia żeliwne emaliow.	"	Min. Hutnictwa (Min. Przem. Masz.)	"
58	Naczynia żeliwne surowe	"	"	"
58	Naczynia ocynkowane	"	Min. Hutnictwa	"
59	Wiadra ocynkowane	"	"	"
60	Konwie mleczarskie	tys. szt.	"	"
61	Gwoździe papowe	t	Min. Hutnictwa (Min. Przem. Drobn. i Rzemiosła)	BZ Drutu, Gwoździ i Czarn. Narz.
62	Łańcuchy gospodarskie	"	"	"
63	Węzidła	"	"	"
64	Siekiery	"	"	"
65	Podkowy	"	Min. Hutnictwa (Min. Przem. Maszyn.)	BZ Śrub i Nitów
66	Podkowiaki	"	Min. Hutnictwa	"
67	Hacele i ocyle	"	"	"
68	Wózki spacerowe dzieci.	szt.	Min. Przem. Drobn. i Rzemiosła	BZ Mebli Stal. i Galant. Metalowej

Lp.	Nazwa artykułu	Jedn. miary	Opracowuje projekt bilansu	Właściwa jedn. zbytu
1	2	3	4	5
69	Wózki głębokie dziec.	szt.	Min. Przem. Drobn. i Rzemiosła	BZ Mebli Stal. i Galant. Metalowej „Motozbyt“
70	Rowery męskie	„	Min. Przem. Maszyn. (Min. Transp. Drog. i Lotn.)	„
71	Rowery damskie	„	„	„
72	Odlewy piecowe surowe	„	Min. Przem. Maszyn.	BZ Odlewów
73	Odlewy piecowe montowane	„	„	„
74	Radioaparaty lampowe	szt.	„	BZ Sprzętu Radiotechn. i Lamp El.
75	Zarówki ogółem	tys. szt.	„	„
	w tym:	„	„	„
76	głównego szeregu do 100 W	„	„	„
77	j.w. powyżej 100 W	„	„	„
78	karzełkowe	„	„	„
79	Obuwie ogółem	tys. par	Min. Przem. Lekk. (Min. Przem. Dr. i Rzem. oraz MHW)	CHP Skórzanego, CH Sprzętu Sport. i Spółn. Pracy
	w tym:	„	„	„
80	obuwie skórzane	„	„	„
	w tym:	„	„	„
81	obuwie męskie na skórze	„	„	„
82	obuwie męskie na innych spodach	„	„	„
83	obuwie damskie na skórze	„	„	„
84	obuwie damskie na innych spodach	„	„	„
85	obuwie chłop. i dziewcz. na skórze	„	„	„
86	obuwie chłop. i dziewcz. na innych spodach	„	„	„
87	obuwie dziec. na skórze	„	„	„
88	obuwie dziec. na innych spodach	„	„	„
89	Obuwie tekstylne	„	„	„
	w tym:	„	„	„
90	męskie	„	„	„
	w tym:	„	„	„
91	męskie wyjśc.	„	„	„
92	męskie domowe	„	„	„
93	damskie	„	„	„
	w tym:	„	„	„
94	damskie wyjśc.	„	„	„
95	damskie domowe	„	„	„
96	Obuwie gumowe	„	Min. Przem. Lekk. (Min. Przem. Chem. i Min. Handlu Wewn.)	„
	w tym:	„	„	„
97	Kanadyjki	„	„	„
98	Wellingtony	„	„	„
99	Śniegowce	„	„	„
100	Obuwie robocze	„	„	„
101	Trampki	„	„	„
102	Tenisówki	„	„	„
103	Specjałki	„	„	„
104	Skórguma	„	Min. Przem. Chem.	CZ Zbytu MP Chem.
105	Opony rowerowe	tys. szt.	„	„
106	Dętki rowerowe	„	„	„
107	Konfekcja wełniana	tys. zł.	Min. Przem. Lekk. (Min. Przem. Dr. i Rzem. i Min. Handlu Wewn.)	„
108	Konfekcja bawełniana	„	„	„
109	Konfekcja jedwabna	„	„	„
110	Okrycia męskie	tys. szt.	„	„
	w tym:	„	„	„
111	plaszczce wełniane	„	„	„
112	plaszczce podgum.	„	„	„
113	Ubiory męskie	„	„	Centrala Odzież. Spółnota Pracy C Sprzętu Sport. Centrala Odzież. Spółnota Pracy
	w tym:	„	„	„
114	ubrania wełniane	„	„	„
115	Okrycia damskie	„	„	„
	w tym:	„	„	„
116	plaszczce wełniane	„	„	„
117	plaszczce podgum.	„	„	„
118	Ubiory damskie	„	„	Centrala Odzież. Spółnota Pracy C Sprzętu Sport. Centrala Odzież. Spółnota Pracy
	w tym:	„	„	„
119	kostiumy	„	„	„
120	Okrycia chłopięce	„	„	„
121	Okrycia dziewczęce	„	„	„
122	Ubiory chłopięce	„	„	Centrala Odzież. Spółnota Pracy
	w tym:	„	„	„
123	ubranka	„	„	„

Lp.	Nazwa artykułu	Jedn. miary	Opracowuje projekt bilansu	Właściwa jedn. zbytu
1	2	3	4	5
124	Ubiory dziewczęce	tys. szt.	"	Centrala Odzież.
125	w tym: sukienki	tys. szt.	Min. Przem. Lekk. / (Min. Przem. Dr. i Rzem., Min. Handlu Wewn.)	Spółnota Pracy
126	Odzież dziecięca do 1. 5	"	"	"
127	Bielizna męska	"	"	"
128	Bielizna chłopięca	"	"	"
129	Bielizna damska	"	"	"
130	Bielizna dziewczęca	"	"	"
131	Bielizna dziec. do lat 5	"	"	"
132	Bielizna pościelowa	"	"	"
133	Bielizna męska dziana	"	"	Centrala Odzież. Spółnota Pracy C Sprzętu Sport.
134	Bielizna damska dziana	"	"	"
135	Bielizna chłopięca dziana	"	"	"
136	Bielizna dziewczęca dziana	"	"	"
137	Artykuły dziane niemowlęce	"	"	Centrala Odzież. Spółnota Pracy
138	Artykuły dziane sportowe	"	"	Centrala Odzież. Spółnota Pracy C Sprzętu Sport.
139	Trykotaże męskie	"	"	"
140	Trykotaże damskie	"	"	"
141	Trykotaże dziecięce	"	"	Centrala Odzież. Spółnota Pracy
142	Rękawiczki	tys. par	"	"
143	Skarpety męskie ogółem	"	"	"
144	w tym: skarpety steelon.	"	"	"
	w tym:	"	"	"
145	skarpety steel. krót.	"	"	"
146	Skarpety damskie i dziecięce	"	"	"
147	Skarpety sportowe	"	"	Centrala Odzież. Spółnota Pracy C Sprzętu Sport.
148	Patentki	"	"	Centrala Odzież. Spółnota Pracy
149	Pończochy damskie	"	"	"
150	w tym: pończochy steelonowe	"	"	"

U w a g i: 1. Ministerstwa wymienione w nawiasach w rubr. 4 są zobowiązane do ścisłej współpracy z głównym ministerstwem bilansującym przy opracowaniu projektów bilansów.
2. W zakresie artykułów wymienionych w części B powyższej listy nie sporządza się planów rozdziału.

PODSTAWOWYM ZAGADNIENIEM REALIZACJI PLANU GOSPODARCZEGO, PRZY JEGO NAJBARDZIEJ SŁUSZNYCH ZAŁOŻENIACH, JEST UMIEJĘTNE KIEROWANIE WALKĄ O POKONYWANIE PRZEWIDYWANYCH I NIEPRZEWIDYWANYCH TRUDNOŚCI. MUSI NAS CECHOWAĆ W TYM UMIEJĘTNOŚĆ KONCENTRACJI WYSIŁKÓW NA NAJTRUDNIEJSZYCH ODCINKACH FRONTU, UPORCZYWA, NIEUSTANNA BOJOWA DZIAŁALNOŚĆ, OPARTA NA MAKSYMALNYM WYKORZYSTANIU INICJATYWY, POMYSŁOWOŚCI, ENERGII I WYTRWAŁOŚCI MAS PRACUJĄCYCH.

EUGENIUSZ SZYR

(nazwa materiału)
na rok 1955

L. p.	Wyszczególnienie	1953 wykonanie	1954 r.		1955 r.				Wskaźniki		
			Plan	Przewidyw. wykonanie roczne	Plan	w tym w kwartałach				$\frac{6}{\text{rubr}} \times 100$ 4	$\frac{6}{\text{rubr}} \times 100$ 5
						I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	PRZYCHÓD										
1.	Produkcja										
	w tym										
a	Ministerstwo										
b	Ministerstwo										
2.	Inne źródła przychodu krajowego										
3.	Przywóz										
4.	Z zapasów (u dostawców)										
	Przychód ogółem										
	ROZCHÓD										
I.	Zaopatrzenie pozarynkowe ogółem										
	w tym										
1.	Ministerstwo $\frac{\text{dostawa}}{\text{zużycie}}$										
2.	Ministerstwo $\frac{\text{dostawa}}{\text{zużycie}}$										
3.	Różne Ministerstwa (dostaw)										
4.	Inni odbiorcy (dostawa)										
II.	Zaopatrzenie rynkowe ogółem $\frac{\text{dostawa}}{\text{sprzedaż}}$										
	w tym										
1.	Sprzedaż bezpośrednia z zak. produk. *)										
2.	Sprzedaż bezpośrednia poprzez jednostki handlowe *)										
III.	Na rezerwy państwowe										
IV.	Rezerwa PKPG										
V.	Wywóz										
IV.	Straty										
VII.	Na zapasy										
	Rozchód ogółem										
	Zapasy u dostawców na koniec										
	roku $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										
	w tym										
	Ministerstwo $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										
	Ministerstwo $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										
	w aparacie obrotu $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										
	Zapasy u odbiorców na koniec										
	roku $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										
	w tym										
	Ministerstwo $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										
	Ministerstwo $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$										

Uwagi: 1) W zakresie artykułów rolnych przeznaczone na cele żywienia zbiorowego powinny być objęte pozycją „Zaopatrzenie rynkowe”.

2) Do sprzedaży bezpośredniej z zakładów produkcyjnych w ramach zaopatrzenia rynkowego zalicza się wyłącznie sprzedaż bezp. indywidualnym konsumentom lub w zakresie artykułów rolnych i spożywczych — zakładom żywienia zbiorowego.

3) Do sprzedaży pośredniej poprzez aparat handlu zalicza się wyłączn. te ilości które przeznaczone są dla indyw. konsumentów.

(nazwa materiału)

dla Ministerstwa

L. p.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	1954 r. wykonanie	1954 r.			1955 r.				Wskaźniki		
				Plan	Wykonanie za 6 m-cy	Przewidywa- ne wykonanie roczne	Plan roczny	w tym w kwartałach				$\frac{8}{5} \times 100$	$\frac{8}{7} \times 100$
								I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	ZUŻYCIE												
A.	Zużycie na cele działalności prod.-ekspl.												
	w tym:												
1.	na produkcję przemysłową												
	w tym:												
a.	na produkcję „x” produkcja „x” zużycie na jednostkę i t. d.												
2.	na produkcję budowl.- montaż.												
	w tym:												
b.	na inwestycje syst. zleconym na kapit. remonty syst. zlec.												
3.	na inną działalność produk. ekspl.												
	w tym:												
a.	na wielkość odniesienia zużycie na jednostkę												
B.	Zużycie na cele działalności pozaprodukcyjnej												
	w tym:												
1.	na inwestycje syst. gospod.												
2.	na kapit. remonty syst. gosp.												
3.	na inne cele												
	w tym:												
	na cele BHP												
C.	Zaopatrzenie podległych jednostek budżetowych												
I.	ZUŻYCIE razem												
II.	Straty												
III.	NA ZAPASY												
IV.	Z ZAPASÓW												
	Dostawy razem												
	Zapas na koniec okresu <u>ilość</u> <u>dni</u>												

WYKONANIE PLANU OBNIZENIA KOSZTÓW WŁASNYCH JEST JED-
NYM Z PODSTAWOWYCH, SYNTETYCZNYCH, UOGÓLNIAJĄCYCH
WSKAŹNIKÓW ŚWIADCZĄCYCH O WŁAŚCIWEJ PRACY SOCJALI-
STYCZNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA, O PEŁNYM OSIĄGNIĘCIU ZADAŃ
DECYDUJĄCYCH W WALCE O POPRAWĘ STOPY ŻYCIOWEJ MAS
PRACUJĄCYCH.

EUGENIUSZ SZYR

Rozliczenie dostaw

na rok 1955

(nazwa materiału)

dla odbiorców otrzymujących materiał bezpośrednio z zakładów produkcyjnych w ramach rocznego planu rozdziału
Jednostka miary:

Lp.	Wyszczególnienie	1953 r. wykonanie	1 9 5 4			Plan roczny	1 9 5 5 r.				Wskaźniki	
			Plan	Wykonanie za 6-m-cy	Przewidywane wykonanie roczne		w tym w kwartałach				$\frac{7}{4} \times 100$	$\frac{7}{6} \times 100$
							I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	DOSTAWY											
1.	Na zaopatrzenie ministerstw i do dalszej odprzedaży w tym:											
a	Ministerstwo											
b	Ministerstwo											
2.	Sprzedaż rynkowa bezpośrednia*)											
3.	Wywóz											
4.	Na rezerwy państwowe											
5.	Rezerwa PKPG											
I.	DOSTAWY — ogółem											
II.	Na ZAPASY											
III.	Z ZAPASÓW											
	Rozdział ogółem											
	Zapasy w zakładach produkcyjnych na koniec okresu $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$											

*) Sprzedaż rynkowa z zakładów produkcyjnych indywidualnym konsumentom i zakładom żywienia zbiorowego (w zakresie art. rol. spoż.) bez. pośrednictwa aparatu handlowego.

MINISTERSTWO

ROZLICZENIE SPRZEDAŻY

Załącznik 5

(nazwa materiału)

Wzór B—2

dla odbiorców zakupujących materiał w składach

Jednostka miary:

i innych punktach sprzedaży jednostek handlowych

L. p.	Wyszczególnienie	1953 wyko- nanie	1954			Plan roczny	1955				Wskaźnik	
			plan	wyko- nanie za 6 m-c	Prze- widy- wane wyko- nanie roczne		w tym w kwartałach				$\frac{8}{5} \times 100$	$\frac{6}{7} \times 100$
							I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	SPRZEDAŻ											
1.	Na zaopatrzenie pozarynkowe w tym:											
a	Ministerstwo											
b	Ministerstwo.											
2.	Sprzedaż rynkowa											
I.	SPRZEDAŻ — Ogółem											
II.	NA ZAPASY											
III.	Z ZAPASÓW											
	Obrót ogółem											
	Zapasy w jednostkach handlowych											
	na koniec okresu ogółem $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$											
	w tym:											
	zbyt $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$											
	hurt $\frac{\text{ilość}}{\text{dni}}$											

Centralny
Zarząd Zbytu

Biuro Zbytu

Plan rozdziału

(nazwa materiału)

na rok 1955

Jed. miary:

L. p.	Wyszczególnienie	Ogółem	w tym w kwartałach			
			I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
I	PRZYCHÓD					
1.	Produkcja					
2.	Inne źródła krajowe					
3.	Przywóz					
4.	Z zapasów					
	Ogółem przychód					
	Stan zapasów na 1.I.55 r.					
II	ROZCHÓD					
1.	Ministerstwo					
2.	Ministerstwo					
3.	Ministerstwo					
	i t. d.					
4.	Drobni odbiorcy					
5.	Zaopatrzenie rynkowe					
6.	Wywóz					
7.	Na rezerwy państwowe					
8.	Rezerwa PKPG					
9.	Na zapasy u producentów dystrybutorów i w jednostkach zbytu					
	Ogółem rozchód					
	Stan zapasów na 31.12.55 r.					

NASZE INTERWENCJE

Zawiła sprawa

Było to w lipcu 1951 r. Dzierżoniowskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. 22 Lipca zgłosiły do upłynnienia cewki wątkowe ponemieckie w ilości 21.688 sztuk w/g kart ewidencyjnych 241 i 241a na ogólną wartość 56.782 zł.

Centrala Zbytu Artykułów Technicznych w Łodzi karty ewidencyjne przyjęła i należność za cewki uregulowała. Zdawać by się mogło, że wszystko w porządku.

Otóż nie.

Centrala Zbytu Artykułów Technicznych w Łodzi nie przysłała dyspozycji wysyłkowej ani w roku 1951, ani w roku 1952, ani też w roku 1953. Ba — do dziś brak dyspozycji wysyłkowej, mimo zapewnienia ze strony dwóch przedstawicieli Centrali Zbytu Artykułów Technicznych, bawiących w dniu 12.V.54 r. w Dzierżoniowskich Zakładach, iż zlecenie wysyłki nadeszło.

Dzierżoniowskie Zakłady otrzymały wprawdzie w dniu 12.V.54 r. dyspozycje wysyłkowe na artykuły stanowiące

depozyt Centrali Zbytu. Cewki jednak w tych dyspozycjach zostały pominięte.

Zamiast oczekiwanego od roku 1951 zlecenia Centrala Zbytu Artykułów Technicznych wystawiła Dzierżoniowski Zakładom rachunek Nr D — 7838 z dnia 22.V.54 r., obciążając posiadacza remanentów za cewki, igły do włosa oraz za zardzewiałe biegacze.

Należność została pokryta — na skutek pomyłki ze strony jednego z pracowników zaopatrzenia.

Dzierżoniowskie Zakłady w związku z tym wystawiły w dniu 2.VI.54 r. notę (za cewki i igły) na sumę 58.803 zł i w ślad za notą wysłały cewki, które przecież stanowiły własność Centrali Zbytu Artykułów Technicznych.

Stanowisko Dzierżoniowskich Zakładów jest najzupełniej słuszne.

Cewki zostały jeszcze w roku 1951 finansowo przejęte przez Centralę Zbytu.

Wysuwane zatem w późniejszym czasie motywy odmowy przyjęcia cewek do dalszego zagospodarowania:

„...cewki tego gatunku nie mają zastosowania w przemyśle włókienniczym...” — są po upływie aż 3 lat mało rzeczowe i bezzasadne, (patrz zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dnia 2.5.51 — § 22 i 25 ustęp 3).

Pod adresem Dzierżoniowskich Zakładów kierujemy za pytanie — dlaczego cewki uległy korozji?

Czyżby nieznanym był § 17 zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 2.5.51 mówiący dosłownie: „zakład pracy ma obowiązek dbać o należyte przechowanie i zabezpieczenie przed zniszczeniem lub uszkodzeniem zgłoszonych do sprzedaży remanentów.”

Prosimy o tym w przyszłości pamiętać.

CZY WIESZ, ŻE...

Ukazały się następujące przepisy prawne:

1. Rozporządzenia Przewodniczącego PKPG w sprawie zatwierdzenia norm państwowych ustalonych przez Polski Komitet Normalizacyjny, a mianowicie:

- a) z dnia 20 maja rb. (Dz. U. Nr 26, poz. 104) — norma dla bębnow drewnianych do kabli elektrycznych i przewodów;
- b) z dnia 20 maja rb. (Dz. U. Nr 27, poz. 107) — normy w zakresie chemii;
- c) z dnia 15 czerwca rb. (Dz. U. Nr 29, poz. 113) — normy dotyczące komunikacji;
- d) z dnia 19 czerwca rb. (Dz. U. Nr 29, poz. 114) — normy dla odpadów drzewnych do wyrobu celulozy;
- e) z dnia 15 czerwca rb. (Dz. U. Nr 30, poz. 117) — normy w zakresie chemii;
- f) z dnia 15 czerwca rb. (Dz. U. Nr 30, poz. 118) — normy dotyczące hutnictwa;
- g) z dnia 19 czerwca rb. (Dz. U. Nr 30, poz. 119) — normy dotyczące materiałów ogniotrwałych.

2. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dnia 26 maja rb. w sprawie ustalenia wykazu grup artykułów zapatrzeniowych i inwestycyjnych (Monitor Polski Nr A-52, poz. 698).

3. Zarządzenie Ministra Przemysłu Drobego i Rzemiosła z dnia 7 stycznia 1954 r. zmieniające zarządzenie z dnia 13.VIII.53 w sprawie zasad obrotu opakowaniami stosowanymi przy dostawach towaru przez jednostki podległe Ministrowi Przemysłu Drobego i Rzemiosła (Monitor Polski Nr A-52, poz. 700).

4. Zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 8 maja 1954 r. zmieniające zarządzenie w sprawie obrotu opakowaniami stosowanymi przy dostawach towaru dokonywanych przez jednostki podległe Ministrowi Handlu Wewnętrznego (Monitor Polski Nr A-52, poz. 702).

5. Zarządzenie Ministra Przemysłu Drzewnego i Papierniczego z dnia 27 maja 1954 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad obrotu opakowaniami stosowanymi przy dostawach towaru przez jednostki podległe Ministrowi Przemysłu Drzewnego i Papierniczego (Monitor Polski Nr A-54, poz. 739).

6. Zarządzenie Prezesa Centralnego Urzędu Wydawnictw, Przemysłu Graficznego i Księgarstwa z dnia 25 maja 1954 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad obrotu opakowaniami stosowanymi przy dostawach towaru dokonywanych przez jednostki podległe Prezesowi Cen-

tralnemu Urzędowi Wydawnictw, Przemysłu Graficznego i Księgarstwa (Monitor Polski Nr A-54, poz. 751).

7. Zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego z dnia 28 maja 1954 r. w sprawie trybu ustalania cen na produkty nietypowe i usługi nietypowe wykonywane przez przedsiębiorstwa podległe nadzorowi Ministra Przemysłu Chemicznego (Monitor Polski Nr A-60, poz. 801).

8. Zarządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 1953 r. zmieniające zarządzenie z dnia 15 maja 1953 r. w sprawie zasad obrotu opakowaniami stosowanymi przy dostawach towaru dokonywanych przez jednostki podległe Ministrowi Zdrowia (Monitor Polski Nr A-60, poz. 802).

9. Zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 30 czerwca 1954 r. w sprawie uzupełnienia norm zużycia materiałów pędnych w eksploatacji pojazdów samochodowych (Monitor Polski Nr A-64, poz. 865).

10. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 115 z dnia 7 czerwca 1954 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zaopatrzenia w produkty naftowe (Biuletyn PKPG Nr 15, poz. 163).

11. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 116 z dnia 7 czerwca 1954 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu zaopatrzenia w łożyska toczne i ich części (Biuletyn PKPG Nr 15, poz. 169).

12. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 117 z dnia 7 czerwca 1954 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu zaopatrzenia w narzędzia (Biuletyn PKPG Nr 15, poz. 165).

13. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 120 z dnia 10 czerwca 1954 r. w sprawie umów w zakresie obrotu towarowego w roku 1954 (Biuletyn PKPG Nr 16, poz. 68).

14. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 122 z dnia 10 czerwca 1954 r. w sprawie ogólnych warunków dostawy artykułów ściernych, pilników, proszków ściernych, pumeksu w proszku i kawałkach oraz tygli grafitowych (Biuletyn PKPG Nr 16, poz. 69).

15. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 131 z dnia 18 czerwca 1954 r. w sprawie gospodarowania używanym ogumieniem samochodowym w zbiornicach Centralnego Zarządu Przemysłowych Surowców Wtórnych (Biuletyn PKPG Nr 16, poz. 72).

16. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 143 z dnia 1 lipca 1954 r. w sprawie bonów towarowych na materiały pędne i smary (Biuletyn PKPG Nr 17, poz. 75).

Wydawca: POLSKIE WYDAWNICTWA GOSPODARCZE, PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE
Warszawa, ul. Poznańska 15, tel. 8-60-71 do 73 wewn. 37 i 38

Redakcja: Żurawia 3, paw. IV, pokój 69, tel. 802-11, w. 789

Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz Hłostonosze

Prenumerata: miesięczna zł 10.— kwartalna zł 30.— półroczna zł 60.— roczna zł 120.

Cena numeru pojedynczego zł 5.—

Zamówienie PWG 354/Cz/54 z dn. 13.VIII.54 Podpisano do druku 1.IX.54, druk ukończ. 6.IX.54. Papier druk sat. kl. VII 60 g. 61 × 86, ark. wyd.5,3. Zam. 4546/c. Nakład 9693 egz. Zakł. Graf. Domu Słowa Polskiego — Warszawa. 5-B-19257

Cena egz. zł 5.—